

Distinctionology the narrative of the Iranian government's policies in the stage of facing Corona crisis based on the narrative analysis the policy.¹

Seyed Ali Hosseini Asl

PhD student of Public Administration, Department of Public Administration, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Mehraban Hadi Peykani

Assistant Professor, Department of Public Administration, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran
(Corresponding Author).

Mohammad Reza Yazdani zazerani

Assistant Professor, Department of Political Science, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Received: 2025 June 8 | Revised: 2025 July 28 | Accepted: 2025 Augst 1

Abstract:

Context and objective: The coronavirus pandemic was the world's biggest challenge and crisis in 2020. This pandemic caused severe social and economic disruptions globally and in Iran, leading to significant economic and social impacts. These disruptions forced policymakers to narrative different policy stories. The purpose the research is to Distinctionology the narrative of the Iranian government's policies in the stage of facing Corona crisis based on the narrative analysis the policy

Method: The research, from methodological perspective, is a qualitative narrative analysis and its purpose analytical-descriptive and strategy are thematic analysis. For data analysis, the text of the government policies narrative documents was extracted and recorded in Excel software, and coded using the thematic analysis method at three levels: initial codes, main themes, and sub-themes. Then, the components the narrative of the policies the stage of facing Corona crisis are specified.

Findings: By analyzing the thematic of the data and the narrative label, the distinct narrative of the policies the corona crisis facing stage includes (1-Preventive policy and collective safety, policy change. 2-Quarantine policy, necessity of reducing activities and policy change. 3-Social distancing policy, necessity of continuing limited activities and policy Correction. 4-Conflict of interest policy profiteers, losers and winners of the corona crisis. 5-Anti-sanction policy, diplomacy health and media. 6-Production and knowledge-based economy policy) were identify and the components of the policy narratives distinct and each narrative led to different suggestions and uses.

Conclusion: Government policies in the situation coronavirus crisis can be well explained within the framework of policy narrative and narrative components can be extracted from them. This research, by determining the structural and content dimensions of the narrative policies framework, presents a new conceptual framework that can more comprehensively describe and analyze policy narratives. The research results clearly demonstrate the impact of narratives on the policymaking process.

Keywords: Corona pandemic, thematic analysis, policy narrative analysis, public policy.

¹ <https://doi.org/10.71815/jnapa.2025.3181209331>

Extended Abstract

Distinctionology the narrative of the Iranian government's policies in the stage of facing Corona crisis based on the narrative analysis the policy.

Introduction

Public policy is what the government chooses to do or not to do (Dye, 2013:3). The Narrative Policy Framework (NPF) is a fundamental tool in understanding how policy narratives influence public policy processes. The analysis shows a continuous focus on core theoretical components, indicating the framework's robustness (Kuenzler et al, 2025).

The Covid-19 disease was the most widespread in the 21st century, to the extent that the World Health Organization considered it a threat to the entire world. The existence of this disease in Iran was officially confirmed on February 18, 2020. In this context, governments, recognizing the importance of the issue, called various policymaking institutions to the decision-making arena. The pressure of public opinion and the multidimensional effects of this phenomenon created the grounds for the formation of various narratives to overcome this crisis (Jaworsky & Qiaoan, 2021). This research proposes a new framework for analyzing policy narratives and analyzes the policies of the Iranian government in the stage of facing the Covid-19 disease using it and examines it as a research problem and necessity and through the aggregation and integration the conducted studies and the narrative documents of government policy, they identified the distinct narratives of Iran's government policy in during crisis stage and specified their structure and content. The general question of the research is: What policy narrative has the policy-maker created and presented to confront the Covid-19 pandemic in Iran, and what is its impact on the policy-making process? The present study attempts to understand the theoretical and practical dimensions of its mission in understanding the effectiveness of government policies, especially in the stage of effective prevention and control of the Corona pandemic, and to explain the extent of its impact in practice on the output of policy-making based on the policy narrative analysis as a problem and importance of the research. The purpose of the research is to identify the distinctive policy narratives of the stage of facing the Corona pandemic, in which the government communicates its policies.

Case Study

This research, as a case study, identifies distinct policy narratives from the stage of confronting the coronavirus pandemic.

Theoretical Framework

To facing at the national or global level, there has been limited research on identifying of political narratives distinct during the Corona crisis. but, the narrative framework of policy consists of two shape and content dimensions. The shape (structure) of the narrative consists of the components of context, character, Plot (events trend), and ethics. The context is the setting in which the policy issue arises. Characters are the actors who play a role in the narrative of policy (Jones et al, 2023). Plot (events trend) is a map of actions that determines the relationships between characters and the context. Ethics also addresses the professional ethical aspects of the proposed policy strategies in the context. The Content dimension of policy narration encompasses the system of beliefs and narrative strategies. The belief system is a collection of values and beliefs that determines the orientation of individuals, groups, coalitions, and societies. Policy strategies also indicate the ways that shape the policy narrative (Shanahan et al, 2018).

This is while the study by (Roedyati et al, 2022) titled “Response to Covid-19: Presidents Rouhani and Raisi’s Narrative on Politic in Iran” through the media; Using discourse analysis, this study attempts to discover the content of the narrative and examine what discourse (narrative) the Iranian government wants to convey to the people. In another study (Askari et al, 2021) conducted a thematic analysis of mental health dimensions affected by the coronavirus pandemic, which showed that the covid-19 pandemic has endangered the mental and physical health of individuals and communities in all countries worldwide. The findings from the interviews were extracted categorized into 7 main themes and 27 sub-themes. and also (Gupta et al, 2021) in a national survey, by examining the construction of a nuclear power plant in India, identified the narrative characters (villain, hero, and victim) and the winning and losing strategies of narratives in public support for nuclear energy in India.

Methodology

This research, from a methodological perspective of qualitative narrative analysis, has an applied orientation, an analytical-descriptive objective, and a case study strategy. This research follows an inductive process and classifies the nature of themes in the text based on the hierarchical theme classification method (King et al, 2004). Data and information for the research were obtained from two different sources from the outbreak of covid-19 until June 2023. Initially, approximately 185 documents from the decisions of the two selected sources were summarized into 42 narratives based on the stage of confronting covid-19, and 421 initial conceptual codes were identified and recorded in tables in Excel software. For the analysis of the research data, the themes of government policy narratives were analyzed, and main and sub-themes were identified. Also narrative label was assigned to similar sets of sub-themes, resulting in the identification of 6 narrative distinct.

Discussion and Results

The role of governance and government in epidemic control is to reduce its health, economic, and social costs. However, a policy narrative framework can extract executive applications for policymakers. This research has attempted to cover the theoretical void between the structural and content domains of policy narratives by presenting a new framework for policy narrative, and to examine and analyze the narratives of the Iranian government in confronting the coronavirus with an integrated perspective.

Based on research findings, By analyzing the thematic of the data and the narrative label, the distinct narrative of the policies the corona crisis facing stage includes (1-Preventive policy and collective safety, policy change. 2-Quarantine policy, necessity of reducing activities and policy change. 3-Social distancing policy, necessity of continuing limited activities and policy Correction. 4-Conflict of interest policy profiteers, losers and winners of the corona crisis. 5-Anti-sanction policy, diplomacy health and media. 6-Production and knowledge-based economy policy) were identify and the components of the policy narratives distinct and each narrative led to different suggestions and uses.

Conclusion

This research, by presenting a new and valid method, adds to the scientific literature in the field of policymaking and decision-making, helping researchers and decision-makers to prepare the ground for confronting current and future crises for statesmen and governments in Iran and the world by adopting appropriate decisions. In particular, it can be used as a reliable source for planning and policymaking in the field of crisis management. This research analyzes the impact of Distinctionology the narrative of Iranian government policies during the Covid-19 crisis on the policymaking process, and effectively explains the government's decisions during the pandemic crisis within a policy narrative framework, extracting narrative components from them, and

enabling subsequent researchers to conduct a more powerful analysis of policy narratives. Finally, by focusing on narrative coherence, this policy narrative analysis is useful for initiatives by governmental and non-governmental organizations seeking a more coherent framework for their messages.

Contribution of authors

This article is based on the first author's doctoral thesis on the topic the narrative analysis of the policies Confronting with the Corona pandemic in Iran based on the framework of narrative policy analysis, Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan).

Ethical approval

[All ethical considerations have been met.](#)

Conflict of interest

[No conflicts of interest are declared by the authors.](#)

تمایز شناسی روایت خطمشی‌های دولت ایران در مرحله مواجهه با بحران کرونا بر اساس تحلیل روایی خطمشی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۱۸ تاریخ ویرایش: ۱۴۰۴/۰۵/۰۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۱۰

ID

سید علی حسینی اصل

دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

<https://orcid.org/0009-0000-2966-0369>

s.hosseiniasl@iau.ac.ir

مهریان هادی پیکانی

استادیار گروه مدیریت دولتی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول)

<https://orcid.org/0000-0001-6092-3024>

peykani@iau.ac.ir

ID

محمدرضا یزدانی زازرانی

استادیار گروه علوم سیاسی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

<https://orcid.org/0000-0002-7153-2405>

Yazdani.mrz@iau.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: همه‌گیری ویروس کرونا بزرگ‌ترین چالش و بحران جهان در سال ۲۰۲۰ بود. این همه‌گیری باعث اختلالات شدید اجتماعی و اقتصادی در جهان و ایران شده که اثرات اقتصادی و اجتماعی زیادی نیز در پی داشته است. این اختلالات، خطمشی‌گذار را وادار کرد تا داستان‌های خطمشی متفاوتی را روایت کند. هدف پژوهش تمایز شناسی روایت خطمشی‌های دولت ایران در مرحله مواجهه با بحران کرونا بر اساس تحلیل روایی خطمشی است.

روش: پژوهش از منظر روش‌شناسی تحلیل کیفی روایت و هدف تحلیلی - توصیفی و استراتژی آن تحلیل مضمون است. برای تحلیل داده‌ها، متن مجموعه مستندات روایت خطمشی‌های دولت استخراج و در نرم‌افزار اکسل ثبت و با استفاده از روش تحلیل مضمون در سه سطح کدهای اولیه، مضمون اصلی و فرعی کدگذاری شدند و سپس اجزای روایت خطمشی‌های مرحله مواجهه با بحران کرونا مشخص شدند.

یافته‌ها: با تحلیل مضمون داده‌ها و برچسب روایتی، روایت متمایز خطمشی‌های مرحله مواجهه با بحران کرونا شامل (۱- خط مشی پیشگیرانه و ایمنی جمعی، تغییر خطمشی. ۲- خطمشی قرنطینه، ضرورت کاهش فعالیت‌ها و تغییر خطمشی. ۳- خطمشی فاصله‌گذاری اجتماعی، ضرورت تداوم فعالیت‌های محدود و اصلاح خطمشی. ۴- خطمشی تعارض منافع کاسبان،

^۱ <https://doi.org/10.71815/jnapa.2025.3181209331>

بازنده و برنده بحران کرونا. ۵- خطمشی ضد تحریمی، دیپلماسی سلامت و رسانه‌ای. ۶- خطمشی تولید و اقتصاد دانش بنیان) شناسایی و مؤلفه‌های روایت خطمشی‌ها متمایز و هر روایتی به پیشنهادها و استفاده متفاوتی منتج شده است.

نتیجه‌گیری: خطمشی‌های دولت در موقعیت بحران ویروس کرونا را می‌توان به‌خوبی در چارچوب روایت خطمشی تبیین کرد و مؤلفه‌های روایتی را از آن‌ها استخراج نمود. این پژوهش با تعیین ابعاد ساختاری و محتوایی روایت خطمشی‌ها، چارچوب مفهومی جدیدی را ارائه کرده که می‌تواند روایت خطمشی‌ها را به شکل جامع‌تری توصیف و تحلیل کند. نتایج پژوهش تأثیر روایت‌ها در فرایند سیاست‌گذاری را به‌خوبی مشخص کرده است.

کلمات کلیدی: پاندمی کرونا، تحلیل مضمون، تحلیل روایی خطمشی، خطمشی عمومی.

۱- مقدمه

خطمشی عمومی عبارت است از آنچه حکومت انتخاب می‌کند که انجام دهد یا انجام ندهد (Dye, 2013:3). چارچوب سیاست روایی (NPF)^۱ در درک چگونگی تأثیر روایت‌های سیاست بر فرایندهای خطمشی عمومی، ابزاری اساسی است. تحلیل نشان‌دهنده تمرکز مداوم بر مؤلفه‌های نظری اصلی است که استحکام چارچوب را نشان می‌دهد. یافته‌های ما نشان‌دهنده تحلیل‌های عمیق‌تر از مؤلفه‌های روایی خاص؛ مانند شخصیت‌های روایی برای کسب بینش‌های عمیق‌تر در مورد تأثیرات آن‌ها بر فرایندهای سیاست است که آیا و چگونه متخصصان از تحقیقات (NPF) برای اطلاع‌رسانی استراتژی‌های ارتباطی خود استفاده می‌کنند (Kuenzler et al, 2025). اما استفاده از روایت‌ها در ایران، در خصوص نحوه مدیریت و کاهش زبان‌های ناشی از ویروس کرونا به‌اندازه‌ای گسترده و متعارض بود که برخی صاحب‌نظران این روایت‌ها را به رقابت سنتی میان دو گروه مدرن و محافظه‌کار تشبیه کردند و آن را مسبب سوء مدیریت در بسیج منابع برای حل بحران دانستند (Azizi, 2020).

بیماری کووید-۱۹ گسترده‌ترین همه‌گیری قرن ۲۱ بود که بخش زیادی از جهان و ایران را درگیر کرد، به‌گونه‌ای که سازمان بهداشت جهانی آن را تهدیدی برای تمام جهان شمرد. وجود این بیماری در ایران نیز در تاریخ ۲۹ بهمن سال ۱۳۹۸ به‌صورت رسمی تأیید شد. تهدید گسترده ناشی از این همه‌گیری برای سلامت افراد و آثار آن بر حوزه‌های مختلف، زندگی شهروندان را دگرگون ساخت و بحرانی چندجانبه در حوزه‌های سلامتی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در سطح جهان ایجاد کرد. در این میان، دولت‌ها با درک سریع اهمیت موضوع، نهادهای مختلف خطمشی‌گذاری را به میدان تصمیم‌گیری دعوت کردند. فشار افکار عمومی و آثار چندبعدی این پدیده، زمینه شکل‌گیری روایت‌های مختلف برای غلبه بر این بحران را فراهم آورد و نزاعی روایتی^۲ در سطح جهان ایجاد کرد (Jaworsky & Qiaoan, 2021). نخستین قدمی برای مقابله با بحران کرونا نوع‌شناسی مسئله است که آیا این مسئله در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی زندگی نیز اثر می‌گذارد؟ لذا تعدد و اثربخشی روایت‌ها در شرایط بحران همه‌گیری پژوهشگران را بر آن داشت تا این خطمشی‌ها را بر اساس تحلیل روایی خطمشی بررسی کنند. این پژوهش، چارچوب جدیدی برای تحلیل روایت‌های خطمشی پیشنهاد داده و خطمشی‌های دولت ایران در مرحله مواجهه با بیماری کووید-۱۹ را با استفاده از آن تحلیل و به‌عنوان یک مسئله و ضرورت پژوهش بررسی کرده است. از مطالب ذکرشده می‌توان نتیجه گرفت که مسئله تمایز شناسی روایت خطمشی‌های مرحله مواجهه با بحران کرونا یکی از مسائل مهم در ادبیات خطمشی‌گذاری است و از این نظر انجام پژوهش ضروری است. این چارچوب جدید، خلأ مطالعاتی موجود را پر و تفاوت نگاه ساختاری و محتوایی در روایت خطمشی‌ها را از بین برده است. درحالی‌که تحقیقات اندکی در زمینه مواجهه با بحران همه‌گیر کرونا در سطح کشور انجام‌شده، کمتر تحقیق کاملی به تمایز شناسی روایت خطمشی‌های مرحله مواجهه با بحران کرونا پرداخته است، لذا این پژوهش از طریق تجمیع و یکپارچه‌سازی مطالعات انجام‌شده و مستندات روایت خطمشی دولت، روایت‌های متمایز خطمشی دولت ایران در مرحله بحران را شناسایی و ساختار و محتوای آن‌ها را مشخص کردند.

¹ Narrative Policy Framework.

² Narrative Battle.

باتوجه به تحقیقات می‌توان گفت که موضوع پژوهش جدید و بدیع است و می‌تواند به غنای بیشتر ادبیات مرتبط با تمایز شناسی روایت خطمشی‌های مرحله مواجهه با بحران کرونا کمک کند. در نتیجه از این دیدگاه، پژوهش حاضر هم مهم و هم ضروری به نظر می‌رسد که این خلأ مطالعاتی نشان‌دهنده نیاز به پژوهش‌های بیشتر در این حوزه است. بر اساس آنچه در این سه سال گذشته، سؤال کلی پژوهش این است که خطمشی‌گذار، برای مواجهه با همه‌گیری کووید-۱۹ در ایران چه روایت سیاستی را ساخته و ارائه کرده و تأثیر آن بر فرایند خطمشی‌گذاری چیست؟ پژوهش حاضر تلاش دارد در درک ابعاد نظری و عملی رسالت خود را در میزان اثرگذاری خطمشی‌های دولت بخصوص در مرحله پیش‌گیری و کنترل مؤثر پاندمی کرونا به انجام رساند و میزان تأثیرگذاری آن در عمل بر خروجی سیاست‌گذاری بر اساس تحلیل روایی خطمشی را به‌عنوان مشکل و اهمیت پژوهش نیز تشریح کند. هدف پژوهش شناسایی روایت‌های متمایز خطمشی مرحله مواجهه با پاندمی کرونا است که دولت در آن بستر، خطمشی‌های خود را ابلاغ می‌کند.

۲- ادبیات پژوهش

بحران واقعی‌اجتناب‌ناپذیر در زندگی اجتماعی است. مراحل سه‌گانه برای بحران بر پایه “زمان وقوع”^۱ است که هر مرحله خود ویژگی‌های خاصی دارد که شکل‌گیری، گستردگی و عمق آن مؤثر است: مرحله قبل از بحران: پیش‌بینی، پیش‌گیری، آمادگی. مرحله حین بحران: امداد و نجات، عملیات ویژه، مهارسازی. مرحله پس از بحران: بازیابی، بازسازی، یادگیری (Maliki & Zaydon, 2020). گسترش ویروس کرونا یک بحران جهانی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و تجاری ایجاد کرده است. بحران ویروس کرونا می‌تواند به‌عنوان دوره تسریع انتشار فناوری‌های دیجیتال و ابتکارات سطح خرد و اشکال برقراری ارتباط و زنجیره‌های عرضه و برون‌سپاری جهانی شناخته شود. بسیاری از کشورها اقدامات بهداشتی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی را باهدف به حداقل رساندن انتشار ویروس کرونا و بهبود بحران انجام داده‌اند. در بعد اجتماعی شهروندان تقریباً در تمام بخش‌های زندگی روزمره خود مداخلات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی دولت‌های خود را تجربه کرده‌اند (karabag, 2020).

چارچوب روایتی خطمشی، از دو بعد شکل و محتوا تشکیل شده است. شکل (ساختار) روایت؛ دارای مؤلفه‌های زمینه، شخصیت، روند وقایع (پی‌رنگ) و اخلاقیات است. زمینه بستری است که مسئله خطمشی در آن پدید می‌آید. شخصیت‌ها، بازیگرانی هستند که در روایت خطمشی نقش‌آفرینی می‌کنند (Jones et al, 2023). پی‌رنگ (روند وقایع)، نقشه اقداماتی است که روابط بین شخصیت‌ها و زمینه را تعیین می‌کند. اخلاقیات نیز به جنبه‌های اخلاق حرفه‌ای راهکارهای پیشنهادی خطمشی در پی‌رنگ می‌پردازد. بعد محتوایی روایت خطمشی، نظام باورها و راهبردهای روایتگری را در برمی‌گیرد. نظام باورها، مجموعه‌ای از ارزش‌ها و اعتقادات است که جهت‌گیری اشخاص، گروه‌ها، ائتلاف‌ها و جوامع را مشخص می‌کند. راهبردهای خطمشی نیز، بیانگر شیوه‌هایی است که روایتگر خطمشی را شکل می‌دهد و راهبردهای اساسی خطمشی را محدودۀ تعارض، سازوکارهای علی و انتقال فرشته - شیطان^۲ دانسته‌اند (Shanahan et al, 2018).

در نظرسنجی ملی، پویایی حمایت عمومی از انرژی هسته‌ای در هند با بررسی احداث یک کارخانه هسته‌ای در هندوستان راهبردهای برنده و بازنده روایت‌ها را مطرح شد (Gupta et al, 2021) و پژوهش دیگری در بررسی از مقررات سیگارهای الکترونیکی راهبرد فرصت - تهدید^۳ را مطرح کرد (O'Leary et al, 2017).

وزارت امور خارجه ایران با بهره‌گیری از ظرفیت دیپلماسی دوجانبه و چندجانبه تأمین امنیت انسانی کشور را از طریق مدیریت روابط دوجانبه در مرحله شیوع ویروس کرونا در چین و تسهیل روابط اقتصادی باهدف تأمین نیازمندی‌های اساسی پزشکی-کالایی کشور نقش مؤثری در مدیریت و مقابله با شیوع کرونا در ایران ایفا نموده است. از زمان جنگ جهانی دوم

¹ Occurrence time.

² Angel-devil.

³ Opportunity -Threat.

دیپلماسی بهداشتی جهانی به بخشی حیاتی از سیاست خارجی دولت‌ها بدل شد و برای مقابله با کرونا از ظرفیت دیپلماسی رسانه‌ای بهره گرفتند (Farazi, 2020).

- خط‌مشی‌های کلی مواجهه با پاندمی کرونا:

۱- ایمنی جمعی^۱ (ایمنی گله‌ای)؛ تصمیم اولیه دولت در هفته اول شیوع کرونا، سیاست عدم‌مداخله بوده و رفتار دولت با این ویروس همچون ویروس‌های رایج، اما با کشندگی پایین بوده است. ارزیابی؛ این راه‌حل بیشتر از چند روز دوام نیاورد و با بررسی میزان مراجعات به مراکز درمانی و آمار فوتی‌ها، دولت متوجه بحرانی بودن اوضاع و پیچیدگی مسئله شد و تصمیم گرفت سیاستش را تغییر دهد (Haji Abbasi, 2020).

۲- قرنطینه^۲؛ با پذیرش شکست سیاست ایمنی جمعی، دولت توانست با درگیر کردن اقشار گوناگون مردم از طریق رسانه‌ها و افزایش آگاهی عمومی و با تعطیلی‌های گسترده ادارات و ترویج سیاست خانه‌نشینی خودخواسته، به سرعت انتشار ویروس را کنترل کند. ارزیابی؛ جلوگیری از شیوع ویروس موفقیت‌آمیز بود و توانست آگاهی عمومی را افزایش دهد و با کاهش میزان مبتلایان از فشار وارده بر نظام درمانی بکاهد (Afrashte et al, 2020).

۳- فاصله‌گذاری هوشمند^۳؛ فاصله‌گذاری اجتماعی یکی از بهترین راه‌های پیشگیری از کرونا است. اقدامات آن شامل رویکردهایی است که باهدف کاهش حداکثری تماس نزدیک افراد جامعه با یکدیگر انجام می‌شود. ارزیابی؛ می‌توان فاصله‌گذاری هوشمند را بهترین سیاست کلان در مقابله با ویروس کرونا دانست که بیشتر کشورها نیز به این سیاست روی آورده‌اند (Haji Abbasi, 2020).

پیشینه پژوهش

Vernaceri & Alhaiye (2022) در پژوهش روش تحلیل روایت یا روایت‌پژوهی؛ روایت‌ها به افراد کمک می‌کند تا تجربیاتشان به صحنه‌هایی معنادار از یک داستان تبدیل شوند. این امر، مستلزم استفاده از روش‌های استدلال فرهنگی و ارائه محتوا است. تحلیل روایی به‌عنوان یک روش کیفی برای پیشبرد تحقیقات اجتماعی، به‌طور فزاینده‌ای مورد استفاده محققان علوم اجتماعی و سایر حوزه‌ها قرار گرفته است.

Askari et al (2021) در پژوهش تحلیل مضامین ابعاد سلامت روان متأثر از همه‌گیری ویروس کرونا؛ این پژوهش از نظر هدف کاربردی و به لحاظ روش‌شناسی کیفی از نوع پدیدارشناسی بود. یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها در ۷ مضمون اصلی و ۲۷ مضمون فرعی استخراج و طبقه‌بندی شد.

Malandrino (2025) در پژوهش وقتی روایت‌ها شکست می‌خورند(چرا): توضیح اثربخشی روایت‌های سیاست در بحران؛ همه‌گیری کووید-۱۹ سیاست‌گذاران را با عدم قطعیت فوق‌العاده و فشار برای اتخاذ و توجیه تصمیمات فوری مواجه کرد. روایت‌های سیاست نقش کلیدی در شکل‌دهی به نحوه چارچوب‌بندی عمومی مشکلات و راه‌حل‌ها ایفا کردند. این مطالعه با استفاده از چارچوب سیاست روایی (NPF) اظهارات عمومی بازیگران کلیدی دولتی را تحلیل می‌کند و استراتژی‌های روایی آن‌ها را با تصمیمات نهایی اجراشده مقایسه می‌کند. تحلیل نشان می‌دهد که در زمان بحران (کرونا)، اثربخشی روایت کمتر به جذابیت بلاغی و بیشتر به همسویی با مسیر بحران و سازگاری با توصیه‌های علمی و اعتبار راوی بستگی دارد تا موفقیت و شکست روایت را در سیاست‌گذاری بحران کرونا بهتر توضیح دهد.

Khotami et al (2023) در پژوهش تدوین سیاست برای مدیریت کووید-۱۹ از منظر چارچوب روایت سیاست؛ بایان اینکه کووید-۱۹ بر جامعه و دولت تأثیر گذاشته است و دولت سیاست مختلفی را برای مقابله با شیوع کووید-۱۹ انجام داده است،

¹ Herd Immunity.

² Quarantine.

³ Intelligent spacing.

هدف توسعه یک چارچوب روایت سیاست است که در حمایت از رسانه‌ها و همچنین ایجاد نفوذ در فرایند تصمیم‌گیری/سیاست‌گذاری عمل می‌کند. چارچوب روایت سیاست (NPF) که از طریق آن موضوعات در بحث‌های مهم دولتی گنجانده می‌شوند تا سیاست‌هایی برای مقابله با کووید-۱۹ تدوین شود.

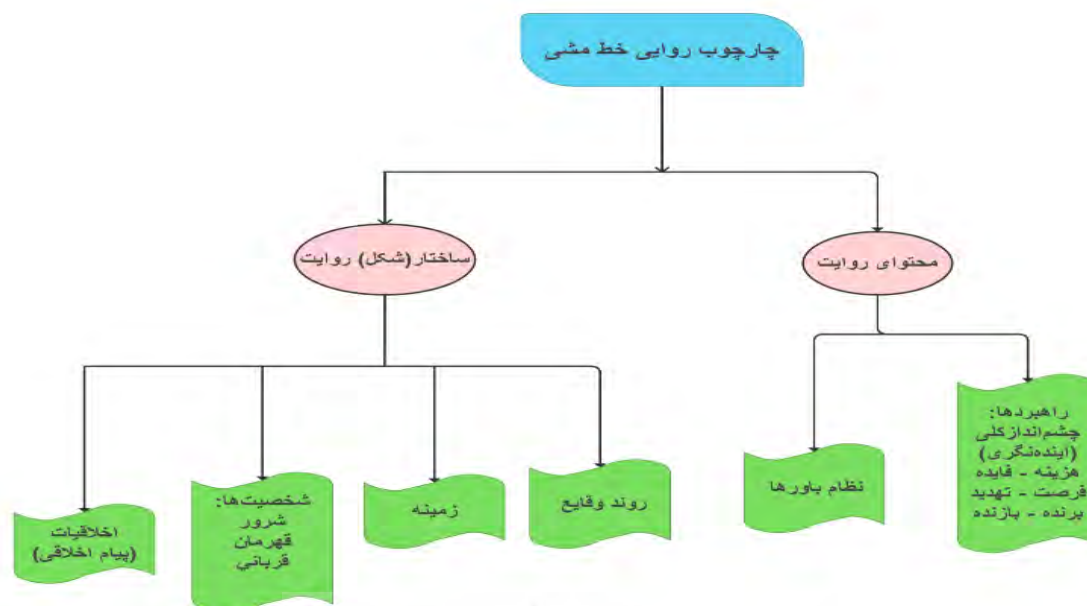
Roedyati et al (2022) در پژوهش واکنش به کووید-۱۹: روایت رئیس‌جمهور روحانی و رئیسی از سیاست در ایران از طریق رسانه‌ها؛ پژوهش با استفاده از روش تحلیل گفتمان به بررسی محتوای روایت این دو دولت می‌پردازد که دولت ایران چه گفتمانی (روایت) را می‌خواهد به مردم منتقل کند. تلاش دولت برای کنترل کووید-۱۹ و افزایش واکسیناسیون برای همه شهروندان ایرانی با مدیریت واکسن است و دیدگاه ایرانیان را نسبت به روایت دو دولت در مورد کنترل کووید-۱۹ و تجویز واکسن ارائه می‌دهند.

Mintrom & O'Connor (2020) در پژوهش اهمیت روایت سیاست: پاسخ‌های مؤثر دولت به کووید-۱۹؛ شیوع کووید-۱۹ و تنوع واکنش‌های دولت، فضایی را برای یادگیری سیاست‌گذاری باز می‌کند. با پیروی از رویکرد چارچوب سیاست‌گذاری روایی، باور دارد که روایت نقش کلیدی در اثربخشی نسبی پاسخ‌ها به کووید-۱۹ داشته است. روایت‌ها حاوی پیامی منسجم و فراگیر در مورد چگونگی و چرایی اجرای یک سیاست هستند و روایتی که با اجرای سیاست همراه است باید به‌طور دقیق تصمیم‌گیری را توضیح دهد؟ درحالی‌که عناصر اخلاقی روایت باید در هدف و تأثیر سیاست‌ها منعکس شود.

Ertas & McKnight (2020) در پژوهش رویکرد چارچوب سیاست روایی (NPF)؛ دستورالعمل‌هایی را برای مطالعه سامانمند عناصر روایی و استراتژی‌هایی که بازیگران سیاسی برای تأثیرگذاری بر مناظرات سیاسی استفاده می‌کنند ارائه دادند یا می‌توان مؤلفه‌های ساختاری داستان‌های سیاسی را در این روایت‌ها شناسایی کرد؟ در تحلیل مقالات در مورد سیاست مدارس چارتر، مؤلفه‌های روایت‌ها به زمینه، شخصیت‌ها (قهرمانان، شرورها، قربانیان)، طرح داستان و اخلاق تقسیم شدند.

Gupta et al (2016) در پژوهش استفاده از چارچوب سیاست روایی برای مطالعه پیام‌های توییتر در مورد سیاست انرژی هسته‌ای در ایالات متحده؛ در این پژوهش گروه مخالف توسعه سیاست‌های هسته‌ای در ۸۰٪ روایت‌های خود از شخصیت ظالم برای انرژی هسته‌ای استفاده کرده و در پیام‌های این گروه تنها ۲۷٪ دارای قهرمان بود. گروه موافق تنها ۱۲٪ پیام‌هایش دارای شخصیت ظالم و در ۸۸٪ پیام‌های خود انرژی هسته‌ای دارای شخصیت قهرمان بوده است. پژوهش راهبرد شیطان‌سازی-فرشته‌پنداری روایت‌ها را واکاوی کرده است.

همان‌طور که در تحقیقات پیشین ملاحظه می‌کنید همه روایت‌ها ضرورتاً تمامی مؤلفه‌های ساختاری یا محتوایی مذکور را ندارند؛ زیرا تنها یک روایت با ساختار کامل تمامی این مؤلفه‌ها را در برمی‌گیرد. چارچوب سیاست روایت (NPF) به‌عنوان ابزاری ارزشمند برای تحلیل روایت‌ها و باورهای ذی‌نفعان در سیاست‌گذاری مهم است (Crow & Lawlor, 2016). باتوجه به اینکه تحقیقات پیشین به یکی از دو بعد ساختاری یا محتوایی توجه کرده‌اند. در پژوهش حاضر برای رفع خلأ موجود در پیشینه تحقیق و ایجاد ارتباط نظام‌مند برای تحلیل یکپارچه روایت دودسته مؤلفه در چارچوب مفهومی تفکیک‌شده که این کار بر غنای چارچوب روایتی خط‌مشی افزوده است. مدل پیشنهادی که تحلیل کامل روایت خط‌مشی‌های را ساختارمند کرده است، نوآوری پژوهش حاضر به شمار می‌رود؟ باتوجه به تعدد مضامین روایت‌های شبکه مضامین، الگویی مفهومی طرح کلی بر اساس نتایج مستندات و نظر نویسندگان شناسایی شده است و در مدل مفهومی در شکل زیر مشاهده و همه اعضای گروه آن را تأیید کردند.

مدل (۱) شناسایی اجزای روایت خط‌مشی‌های دولت ایران در مرحله مواجهه با بحران کرونا

۳- روش پژوهش

این پژوهش از نظر روش تحلیل کیفی روایت^۱، دارای جهت‌گیری کاربردی و هدف تحلیلی-توصیفی^۲ و راهبرد در زمره پژوهش موردی کاوی است. چارچوب روایتی خط‌مشی کاملاً متناسب با روش‌های کیفی است (Gray & Jones, 2016). در این راستا برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش تحلیل مضمون^۳ استفاده شده که تجزیه و تحلیل اطلاعات در روش تحلیل مضمون بر فرایند کدگذاری مبتنی است. مضمون بیانگر مفهوم الگوی موجود در داده‌ها و مرتبط با پرسش‌های پژوهش است. این روش فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی است (Ebrahimi & Eynali, 2019). این پژوهش طی فرایند استقرایی و طبقه‌بندی ماهیت مضمون در متن بر اساس شیوه (King et al, 2004) طبقه‌بندی سلسله‌مراتب مضمون است. داده‌ها و اطلاعات مندرج در این پژوهش از دو منبع مختلف از زمان شیوع کرونا تا خرداد ۱۴۰۲ به دست آمده که منبع نخست، مصوبات و دستورالعمل‌هایی بود که به‌طور عمده توسط دولت، ستاد ملی مبارزه با کرونا تصویب ابلاغ شد. منبع دوم، دربرگیرنده تصمیمات خط‌مشی متبلور در سخنان مقامات کشور، مشتمل بر حاکمیت، رئیس قوه مقننه، رئیس قوه قضائیه و رسانه‌ها و روزنامه‌ها و مقالات بود. ابتدا حدود ۱۸۵ مستند از تصمیمات دو منبع انتخاب و سپس خط‌مشی‌های مشابه و چند دستوری را جدا و ۴۲ روایت خلاصه شده بر اساس مرحله مواجهه با کرونا استخراج و تعداد ۴۲۱ کد مفهومی اولیه شناسایی و در جداولی مجزا در نرم‌افزار اکسل ثبت گردید. برای تحلیل داده‌های پژوهش در مرحله نخست، به تحلیل مضمون روایت خط‌مشی‌های دولت پرداخته و با جست‌وجوی مضامین و تحلیل مستندات در این مرحله به شناسایی مضامین اصلی و فرعی انجامید. در مرحله دوم، به مجموعه مضمون‌های فرعی مشابه، یک برچسب روایتی اختصاص دادند که خروجی آن احصای (۶) روایت متمایز بود که مطابق مدل پیشنهادی مؤلفه‌های ساختار و محتوای آن‌ها مشخص شدند. لازم به یادآوری است که باتوجه به اینکه ماهیت پژوهش نیازمند واکاوی دقیق مستندات بود روند کدگذاری و تحلیل مستندات، به‌صورت دستی در نرم‌افزار Excel و Maxqda انجام گرفت.

¹ Qualitative narrative analysis.

² Analytical-descriptive.

³ Thematic Analysis.

باتوجه به تنوع روش‌های به‌کاررفته در تحلیل مضمون و تنوع دیدگاه صاحب‌نظران طبقه‌بندی‌های متفاوتی برای مضامین وجود دارد. از میان آن‌ها (King & Horrocks, 2010) انواع مضمون را بر اساس ماهیت مضمون در متن و (King et al, 2004) انواع مضمون را بر اساس سلسله‌مراتب مضمون در قالب مضامین طبقه‌بندی نموده‌اند.

جدول (۱) طبقه‌بندی انواع مضامین از دیدگاه صاحب‌نظران

مبنای طبقه‌بندی	انواع مضمون	شرح مضمون	پژوهشگر
ماهیت مضمون در متن	توصیفی تفسیری رابطه‌ای	آنچه در متن آمده، همان‌گونه توصیف می‌کند. آنچه در متن آمده، تعبیر و تفسیر می‌کند. نشان‌دهنده نوع رابطه در متن است.	King & Horrocks (2010)
سلسله‌مراتب مضمون در قالب مضامین	اصلی فرعی	در سطوح بالاتر سلسله‌مراتب مضامین قرار می‌گیرد. در سطوح پایین‌تر سلسله‌مراتب مضامین قرار می‌گیرد.	King (2004) Rayan & barnard (2004)

روایی و پایایی: ارزیابی روایی و پایایی در تحقیقات کیفی، بیشتر در تحقیقات علوم اجتماعی و پس‌آزان در حوزه سلامت و مراقبت بهداشتی موردتوجه قرار گرفته است و مفهوم پایایی در تحقیقات کیفی، بر دستیابی به نتایج یکسان و مکرر متمرکز نیست، بلکه بیشتر بر روی دستیابی به شباهت در نتایج متمرکز است (Abbasi et al, 2024). در تحقیقات کیفی نیز می‌توان گفت که روایی نه‌تنها به چگونگی طرح پرسش‌ها و جمع‌آوری داده‌ها توسط محققان مربوط می‌شود، بلکه به نحوه تفسیر و تحلیل این داده‌ها نیز مرتبط است (Humphreys et al, 2021). نئوندورف برای سنجش پایایی نیز روش‌ها متفاوت است که از آن جمله می‌توان توافق درصدی، روش هولستی، آلفای کریپندورف، کاپای کوهن و پای اسکات را معرفی کرد. در این روش‌ها کدگذاری‌ها را می‌توان به دو صورت تکرار کرد یا کدگذاری توسط خود پژوهشگر و بافاصله زمانی معنادار انجام می‌شود و یا اینکه از فرد متخصص دیگری خواسته می‌شود که کدگذاری را انجام دهد (Hasangholipour et al, 2017). در این پژوهش به‌منظور حفظ پایایی آن نخست تلاش شد تا اجماع ایجاد گردد و دوم مستندات روایت‌ها با موضوع ارتباط کامل داشتند و سوم در هر مرحله بازخورد به نویسندگان در پژوهش ارائه می‌گردد. علاوه بر این جهت اعتماد به کدگذاری‌های انجام‌شده برای محاسبه پایایی باز آزمون، از بین روایت‌های انتخابی، تعداد (۶) روایت متمایز خط‌مشی از مرحله مواجهه با بحران کرونا انتخاب‌شده و هرکدام از آن‌ها دو بار در یک‌فاصله زمانی یک‌ماهه توسط پژوهشگران کدگذاری شده‌اند که برابر ۸۴ درصد است و چون پایایی بیشتر از ۶۰ درصد است قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید می‌شود. برای سنجش اعتبار این روایت‌ها، یکی از نویسندگان که در جریان فرایند برچسب‌گذاری روایتی مضمون‌های فرعی حضور نداشت، تک‌تک خط‌مشی‌ها را به لحاظ روایتی بررسی و آن‌ها را در دسته‌بندی روایت‌های متمایز کلی قرارداد.

۴- یافته‌های پژوهش

از آنجاکه تحقیقات اندکی در حوزه تمایز شناسایی روایت خط‌مشی‌های دولت ایران در مرحله مواجهه با بحران کرونا پرداخته‌اند، پژوهش حاضر باتوجه به مستندات و منابع موجود و مرتبط با ویروس کرونا به شناسایی روایت خط‌مشی متمایز پرداخته و در قالب کدهای اولیه، مفاهیم و مؤلفه‌ها، عملیات شناسایی و طبقه‌بندی تکمیل‌شده است. برای تحلیل داده‌های پژوهش، ابتدا، پژوهشگر به تحلیل مضمون روایت‌های دولت اقدام می‌کند. این مرحله با ایجاد کدهای اولیه، جست‌وجوی مضمون‌ها، بازبینی و پالایش آن‌ها، نام‌گذاری مضمون‌های اصلی و فرعی صورت گرفته است (Khoobroo et al, 2020). در این مرحله تحلیل مستندات، ۲۹ مضمون اصلی و ۱۵۸ مضمون فرعی را شناسایی شد. سپس پژوهشگران به مجموعه مضمون‌های فرعی مشابه، یک برچسب روایتی اختصاص دادند که خروجی این مرحله احصای (۶) برچسب روایت خط‌مشی متمایز کلی است که جداول مضامین آن‌ها مطابق چارچوب پیشنهادی مدل مرحله مواجهه با بحران کووید-۱۹ ارائه و مؤلفه‌های ساختاری و محتوای روایت‌ها مشخص شدند.

— جداول مضامین روایت خط‌مشی‌های مرحله مواجهه با بحران کرونا

جدول (۲) مضامین روایت خط‌مشی پیشگیرانه و ایمنی جمعی (ایمنی گله‌ای) تغییر خط‌مشی

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
سیاست حاکمیت در قبال شیوع اپیدمی	تشکیل ستاد ملی مبارزه با کرونا	۱۲
	مرجعیت تصمیمات ستاد ملی مبارزه با کرونا	۲۰
	تجدیدنظر در سیاست خارجه	۸
	تنش‌زدایی با دیپلماسی	۷
	عدم پاسخگویی متناسب به وضعیت کرونا	۱۲
ضعف مدیریت بحران	دقت و اقتدار در تصمیم‌گیری	۵
	عملکرد نامطلوب دولت	۱۰
	سیاست ایمنی جمعی	۵
	داوطلبانه ماندن در خانه	۸
	قدیمی بودن روش قرنطینه	۳
مدیریت انفعالی بحران	عدم اجماع بر سر بحران بودگی	۵
	فشار سیاسی به دولت در اعلام همه‌گیری	۴
	انفعالی عمل کردن	۵
	کوچک‌نمایی بحران	۶
	شکست سیاست ایمنی جمعی	۱۰
پیشگیری راه اصلی مقابله	پیشگیری تنها راه مقابله	۱۲
	توجه به گروه‌های آسیب‌پذیر	۲۰
	ماسک‌زدن و خودمراقبتی	۳۰
	حفاظت از کادر درمان	۲۵
	ایمنی جمعی (ایمنی گله‌ای)	۵
الگوی مقابله روحانی و تناقض‌ها	مخالفت (WHO) با الگوی	۴
	عدم قرنطینه	۴
	عدم رعایت دقیق دستورالعمل‌ها	۶
	ایمنی جمعی (ایمنی گله‌ای)	۵
	اپیدمی کنترل‌شده (تدریجی)	۲
استراتژی ممکن برای همه‌گیری	اتخاذ سیاست تهاجمی	۳
	تبعات اقتصادی و راهبرد سرایت کنترل	۲
	تعادل بین معیشت و رعایت فاصله‌گذاری	۳
	ضوابط بهداشتی و پیشگیری	۷
	تأثیر پیشگیری بر وضعیت اشتغال	۵
رفتارهای پیشگیرانه مردم	تأثیر پیشگیری بر وضعیت تأهل	۴
	تأثیر پیشگیری بر وضعیت درآمدی	۷
	تأثیر پیشگیری بر امنیت شغلی	۶
	زمینه و عوامل مؤثر بر رفتارها	۳

ساختار روایت: در این روایت با اعلام شیوع «ویروس کرونا» دولت با شکل‌گیری ستاد ملی مبارزه با کرونا، آمادگی حداقلی از قبل حوزه بهداشت و مدیریت بحران، ضمن بیان واقعیت وجود کرونا و مرجعیت قرار دادن تصمیمات ستاد ملی با اقدامات پیشگیرانه و اتخاذ سیاست ایمنی جمعی می‌بایست پیامدهای همه‌گیری ناشی از ویروس کرونا را کاهش دهد و مانع از

همه‌گیری و موجب ابتلای کمتر افراد و محافظت از مردم شود (روند وقایع). این روایت، در زمینه‌ای تحقق یافت که رئیس‌جمهور و حریرچی بایان اینکه قرنطینه قدیمی شده و عدم اجماع بر سر بحران بودگی، عدم اقدامات مدیریت درست بیماری کرونا در چین، عدم اطلاع‌رسانی و شفافیت وجود کرونا و اتخاذ اقدامات پیشگیرانه و سیاست ایمنی جمعی در کشور نتوانست تا حدی از سرعت شیوع بیماری بکاهد. این روایت ویروس کرونا چینی و سیاست دولت را شخصیت شرور تصور می‌کند و کادر درمان و بسیج مردمی و رسانه را قهرمان توصیف که مانع شیوع کرونا و درمان مبتلایان می‌شوند و مردم ایران و کادر درمان را مظلوم تصور می‌کند. پیام اخلاقی؛ نبود اقدامات بهداشتی و تدابیر پیشگیرانه ستاد ملی مبارزه با کرونا، ضعف در اطلاع‌رسانی در مورد مناطق آلوده و ماهیت ویروس کرونا و اتخاذ سیاست ایمنی جمعی به‌جای قرنطینه، جهت جلوگیری از همه‌گیری عمومی کرونا توسط دولت هست.

محتوای روایت: راهبرد روایت؛ با استفاده از راهبرد انتقال فرشته - شیطان، کوشیده است داستانی را روایت کند که در آن دولت می‌توانست با هزینه‌های بیشتری و سیاست‌های کارآمدتر از همه‌گیری و تشدید مبتلایان و زیان وارد شده به شهروندان و کادر درمان جلوگیری کند.

نظام باورها: روایت بر این باوره که قدیمی بودن روش قرنطینه بهانه‌ای برای عدم قرنطینه و کوچک‌نمایی بحران و سیاست ایمنی جمعی همراه با رعایت ضوابط بهداشتی و پیشگیری مورد تأکید دولت بود، اما از نظر (WHO) سیاست ایمنی جمعی غیراخلاقی و عامل همه‌گیری کرونا در ایران شد.

جدول (۳) مضامین روایت خط‌مشی قرنطینه ضرورت کاهش فعالیت‌ها و تغییر خط‌مشی

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
چرخه دوم سیاست‌گذاری	قرنطینه کردن	۲۰
	شکست سیاست ایمنی جمعی	۸
	قرنطینه سطح سه علیه کرونا	۴
	قرنطینه و تعطیلی حداکثری	۵
	ایمنی جمعی تدریجی	۴
محدودسازی باهدف کنترل بیماری	سیاست تهاجمی علیه ویروس	۳
	محدودسازی فعالیت‌ها عمومی	۳۰
	محدودسازی چرخه حمل‌ونقل	۲۵
	محدودسازی کسب‌وکارها	۲۰
	محدودسازی فعالیت آموزشی	۱۵
	اطلاع‌رسانی محدودیت‌ها	۳۰
غریبالگری و درمان	محدودسازی ساعات کاری	۱۰
	غریبالگری با پرونده الکترونیک	۸
	غریبالگری عمومی	۱۵
	غریبالگری با آزمایش	۲۰
	غریبالگری از راه دور	۱۰
تصمیم‌گیری حاکمیت (دولت)	طرح ملی بسیج غریبالگری	۱۲
	سرکوب قاطع (قرنطینه نظامی)	۵
	سیاست قرنطینه و تعطیلی حداکثری	۱۵
	آموزش و اطلاع‌رسانی عمومی	۲۰
	توازن در تصمیم‌گیری	۱۰
	دیپلماسی رسانه‌ای	۸
	تأمین هزینه دارو و تجهیزات	۲۰
	حمایت جامع آسیب‌پذیر و کم‌برخوردار	۱۵

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
سیاست‌های حمایتی	پرداخت یارانه به خانوارهای فقیر	۱۰
	حمایت از فعالیت جهادی و داوطلبانه	۱۲
	حمایت از کسب و کارها	۱۵
	حمایت از هزینه درمان	۸
	حمایت از کادر درمان	۲۰
چالش‌های اجتماعی و اقتصادی بحران	تشدید بیکاری و افزایش تورم	۱۲
	کاهش درآمدهای دولت و کسری بودجه	۱۵
	تشدید بحران صندوق‌های بازنشستگی و فقر	۵
	عدم هماهنگی سیاست‌گذاران مدیریت بحران	۸
	اختلافات خانوادگی، اضطراب و افسردگی و بحران سوگواری	۱۲
	ضعف امور دبیرخانه‌ای ستاد ملی	۵

ساختار روایت: در این روایت دولت با شکست سیاست ایمنی جمعی با قرنطینه و افزایش محدودیت‌ها و کمک‌های معیشتی باید پیامدهای همه‌گیری ناشی از ویروس کرونا را کاهش دهد و موجب ابتلای کمتر افراد و محافظت از کادر درمان شود (روند وقایع). این روایت، در زمینه‌ای تحقق یافت که اعمال محدودیت‌هایی نظیر قرنطینه در ایران بنا به اتخاذ سیاست‌های سخت‌گیرانه در برخی از کشورها توانست تا حدی از سرعت شیوع بیماری بکاهد. این روایت ویروس کرونا را شخصیت ضروری تصور می‌کند و دولت، بسیج و بخش درمانی را تا حدی همانند قهرمانی توصیف که با اقدامات خود مانع آسیب‌رسانی می‌شود و مردم ایران، کادر درمان و کسب و کارها را مظلوم تصور می‌کند. پیام اخلاقی؛ اتخاذ سیاست قرنطینه و قطع زنجیره انتقال و اطلاع‌رسانی محدودیت‌ها و بیان واقعیت در مورد مناطق آلوده با توجه به شکست سیاست ایمنی جمعی و غربالگری با تعطیلی حداکثری عمومی جهت جلوگیری از همه‌گیری عمومی کرونا توسط دولت است.

محتوای روایت: راهبرد روایت: با استفاده از راهبرد هزینه - فایده، کوشیده است داستانی را روایت کند که در آن دولت تاحد امکان هزینه‌های بیشتری را بر دوش بکشد و ضرر وارد شده به شهروندان را کاهش دهد و با تصویرسازی از بازتوزیع منافع و هزینه‌های هر تصمیم، خط‌مشی‌گذاری دستیابی به وضعیت مطلوب را وضع کنند.

نظام باورها: روایت بر این باوره که دولت با اتخاذ سیاست قرنطینه و غربالگری عمومی همراه با آموزش و اطلاع‌رسانی و توازن در تصمیم‌گیری با تأمین هزینه دارو و تجهیزات و حمایت از خانوارها و کسب و کارها تا حدودی عامل کنترل همه‌گیری کرونا در ایران شد. در نتیجه مشکلات اقتصادی کشور دوگانه انتخاب میان نان و جان مردم است.

جدول (۴) مضامین روایت خط‌مشی فاصله‌گذاری اجتماعی ضرورت تداوم فعالیت‌های محدود و اصلاح خط‌مشی

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
تداوم فعالیت‌ها (با رعایت پروتکل‌های بهداشتی)	پرهیز از قرنطینه و اعمال محدودیت	۸
	تدوین و تجویز پروتکل‌ها	۱۵
	برقراری چرخه حمل و نقل مسافر	۲۰
	تداوم فعالیت‌های عمومی محدود	۳۰
فاصله‌گذاری اجتماعی تا فاصله‌گذاری هوشمند	تغییر سیاست‌ها و اصلاح رویکرد	۵
	کاهش تماس بین افراد دارای عفونت و سالم	۳۰
	محدودیت ارتباطات و حفظ فاصله از دیگران	۱۵
	اعتراض اقشار آسیب‌پذیر به سیاست قرنطینه	۱۲
	وجود جریان زندگی، فعالیت اقتصادی و حفظ سلامتی	۵
	بهترین سیاست تا تولید واکسن	۱۲
	تقاضای عمومی رفع تحریم‌ها	۱۵
	تسهیل صادرات	۱۰

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
سیاست خارجی	دیپلماسی بخش خصوصی علیه تحریم	۵
	دیپلماسی فعال در واردات واکسن	۲۰
تصمیم‌گیری حاکمیت (دولت)	مرجعیت تصمیم تجمعات با ستاد ملی کرونا	۱۵
	آموزش و اطلاع‌رسانی پروتکل‌های بهداشتی	۲۵
	توازن در تصمیم‌گیری	۱۰
	قرنطینه در سطح فردی	۵
	ضوابط بهداشتی و پیشگیری تنها راه مقابله	۳۰
	دیپلماسی رسانه‌ای بر وجه ضد بشری تحریم‌ها	۵
	افزایش نیاز به خدمات حمایتی	۸
چالش‌های فاصله‌گذاری اجتماعی (هوشمند)	کاهش درآمد دولت و افزایش تورم	۱۰
	آسیب به سنن و رسوم ملی و محلی	۵
	افزایش شدید آمار ابتلا و فوتی‌ها	۴
	ادامه فعالیت‌ها برای کاهش فشار معیشتی	۱۰

ساختار روایت: در این روایت شرایط نامناسب اقتصادی کشور و آسیب‌پذیری آن، ایجاد محدودیت‌های شدید را ناممکن تصور می‌کند و دولت درصدد آمیختگی جاری بودن زندگی و فعالیت اقتصادی و حفظ سلامتی باوجود ویروس کرونا بود و لزوم فعالیت اقتصادی توأم با حفظ پروتکل‌های بهداشتی را ضروری می‌داند (روند وقایع). این روایت در زمینه‌ای تحقق یافت که با برقراری مجدد تحریم‌ها و محدودیت‌های اعمال‌شده بر صادرات نفت، رکود اقتصادی کشور شدت پیدا کرده و مطابق پیش‌بینی بانک جهانی، همراه شدن تأثیرهای منفی رشد اقتصادی و تورم شدید با بحران کووید-۱۹ در سال ۱۳۹۹ فشار مضاعفی را بر شرایط معیشتی خانوارهای ایرانی وارد کرد (World Bank, 2020). این روایت ویروس کرونا را شخصیت شرور و مردم ایران را قربانی تصور می‌کند، اما تا حدود زیادی به جای دولت، تولیدکننده‌ها و صاحبان کسب‌وکار را قهرمان می‌داند. پیام اخلاقی؛ کاهش درآمد دولت و افزایش تورم با تدوین پروتکل‌های بهداشتی و رعایت آن‌ها توسط مردم نیاز به تعطیلی و قرنطینه را کمتر در نتیجه نیاز به بازگشایی سریع‌تر کسب‌وکارها و اماکن عمومی بود که با توازن در تصمیم‌گیری جهت تسهیل صادرات و تلاش دولت در توسعه بازارهای جدید برای کسب‌وکارهای ایرانی همراه بود.

محتوای روایت: راهبرد روایت، راهبرد هزینه - فایده است که راهکار غلبه بر وضعیت موجود را از طریق بازتوزیع منافع به سمت تولیدکننده‌ها و صاحبان کسب‌وکار می‌داند و تسهیل صادرات که با تلاش دولت در توسعه بازارهای جدید برای کسب‌وکارهای ایرانی ایجاد شد.

نظام باورها: در این روایت دولت باورش همان تداوم فعالیت‌ها با رعایت پروتکل‌های بهداشتی و محدودیت ارتباطات و حفظ فاصله از دیگران است که خواهان آمیختگی جاری بودن زندگی و فعالیت اقتصادی و حفظ سلامتی بر اساس توازن در تصمیم‌گیری است.

جدول (۵) مضامین روایت خط‌مشی تعارض منافع کاسبان، بازنده و برنده بحران کرونا

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
تعارض منافع در حوزه سلامت	سود مالی یا سوگند کمک به بیماران	۳
	سیاست دارودرمانی به جای واکسن	۷
	دست‌های پشت پرده ورود و نسخه «مرمدسیور»	۱۰
	تأیید واکسن و داروی خاص ضد کرونا	۵
	هزینه داروی کرونا چند برابر واردات واکسن	۴
	تعارض منافع با واکسیناسیون عمومی	۳
	آلوده شدن سلامت مردم به سیاست	۴
	کرونا ابزاری ثروت بادآورده	۷

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
کاسبان بحران کووید-۱۹	انبار کردن ماسک و مواد ضدعفونی	۱۲
	طراحان بازی فشار حداکثری	۸
	رسانه معاند و همکاران داخلی	۱۵
	تحریمها و مافیای تجهیزات پزشکی	۲۰
	تضاد منافع صاحب قدرت با واکسینه عمومی	۳
۱. بزرگان و ۲. بازندگان کرونا	۱. کسب و کار سلامت و دارو و مواد غذایی	۴
	۱. کسب نمره در آموزش مجازی مدارس	۵
	۱. خدمات آنلاین و تجارت الکترونیک	۸
	۱. تولیدکنندگان واکسن	۷
	۱. طبقه رانتیر از درآمد انحصاری	۳
	۲. محرومان ناکارآمدی سیستم آموزش مجازی	۱۲
	۲. کسب و کار و مشاغل غیردائمی	۴
	۲. باشگاه و مجتمع های ورزشی و تفریحی	۱۰
	۲. حمل و نقل برون شهری	۱۵
	۲. ناکارآمدی دولت و مردم قربانی	۵
تصمیم گیری حاکمیت (دولت) در تعارض منافع	اخلاق ایثارگرانه، نه تلاش برای کسب ثروت	۳
	نظارت ستاد ملی مبارزه با کرونا بر ذی نفعان	۸
	بی تأثیری درمان «فاوپیرویر» و «رمدسویر»	۷
	استفاده از واکسن به جای دارودرمانی	۱۲
	رسیدگی فوری به پرونده احتکار کنندگان	۳

ساختار روایت: در این روایت (بازنده) نیاز مردم و کادر درمان به دارو و تجهیزات در شرایط نامناسب اقتصادی کشور ناشی از تحریمها و آسیب پذیری آن در شرایط بحران کرونا و عدم نظارت درست ستاد ملی مبارزه با کرونا بر ذی نفعان، زمینه کاسبی محتکرین اقلام بهداشتی و دارو (برنده) را در این شرایط بحرانی فراهم کردند (روند وقایع). این روایت، در زمینه ای تحقق یافت که باتوجه به تحریمها و مافیای تجهیزات پزشکی و دارو در شرایط نیاز شدید کمک به بیماران با آلوده شدن سلامت مردم به سیاست توسط طراحان بازی فشار حداکثری علیه ایران و فعالین رسانه ای معاند و همکاران داخلی شان شرایط سوءاستفاده از بحران کرونا را فراهم کرد. این روایت طراحان بازی فشار حداکثری و محتکرین اقلام بهداشتی و دارو را شخصیت شورو و مردم ایران و کادر درمان را قربانی تصور می کند. اما تا حدود زیادی به جای دولت، تولیدکننده تجهیزات پزشکی و دارویی داخلی و قوه قضاییه را قهرمان می داند. پیام اخلاقی: آلوده شدن سلامت مردم به سیاست نقطه ضعف دولت و وزارت بهداشت و مهم تر از آن عدم نظارت درست ستاد فرماندهی مبارزه با کرونا بر کاسبان کرونا و محتکرین اقلام بهداشتی در شرایط حساس بحران پاندمی کرونا دارای برندگانی در این شرایط در ایران است.

محتوای روایت: راهبرد روایت: راهبرد فرصت-تهدید و محدوده تعارض؛ به توزیع منافع و هزینه های خطمشی پیشنهادی بین شخصیتها اشاره می کند که کاسبان پاندمی کرونا فرصت مناسبی برای سودجویی و مال اندوزی داشتند و در مقابل کمبود اقلام بهداشتی و دارو تهدیدی جدی برای کادر درمان و مردم بود.

نظام باورها: این روایت بر این باوره که بحران کرونا بازندگان و برندگانی دارد؟ تعارض منافع و مافیای دارو با هزینه های میلیاردی برای واردات داروها که مستندات جهانی درباره بی اثر بودن آنها وجود دارد؛ لذا مردم خواهان نظارتی جدی وزارت بهداشت و ستاد فرماندهی مبارزه با کرونا بر ذی نفعان پاندمی کرونا و رسیدگی فوری به پرونده های احتکار اقلام بهداشتی توسط قوه قضاییه هستند.

جدول (۶) مضامین روایت خط مشی ضد تحریمی و دیپلماسی سلامت و رسانه‌ای

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
تحریم‌های ظالمانه و انتخاب ایران	دیپلماسی رسانه‌ای	۴
	تحریم ضد بشری، تروریسم پزشکی (آمریکا)	۵
	تقویت روابط بین‌المللی	۸
	دیپلماسی سلامت جهانی	۵
	درخواست معافیت‌های تحریمی	۷
تصمیمات ضد تحریمی حاکمیت (دولت)	دیپلماسی فعال در واردات واکسن	۱۲
	تاکید بر صادراتی غیرنفتی	۱۴
	تاکید بر اقتصاد دانش‌بنیان	۱۰
	تولید تجهیزات و واکسن	۱۵
	درخواست کمک با مداخله (WHO)	۳
	بازی سیاسی تحریم و عدم ورود (WHO)	۴
	جلب حمایت نهادهای بین‌المللی	۱۲
سیاست خارجی	مقابله با تحریم‌های نفتی	۱۰
	تسهیل صادرات	۵
	آمادگی همکاری و انتقال تجربیات	۳
	تأمین اقلام درمانی با دیپلماسی رفع تحریم	۲۰

ساختار روایت: تحریم‌های آمریکا مبارزه با کرونا را در ایران دشوار کرده است و ایران ضمن استفاده از دیپلماسی سلامت برای کاهش و مدیریت تنش با آمریکا با استفاده از دیپلماسی رسانه‌ای از نهادهای بین‌المللی و دیگر کشورها انتظار دارد که در دوره شیوع همه‌گیری وارد بازی سیاسی تحریم نشود (روند وقایع). روایت در زمینه‌ای تحقق یافت که با خروج آمریکا از برجام و برقراری مجدد تحریم‌ها و عدم ممانعت از ارسال دارو و واکسن به ایران موانع زیادی پیشروی بخش سلامت کشور در دوران بیماری کرونا قرار داد. این روایت آمریکا و ویروس کرونا را به عنوان شخصیت شرور قلمداد می‌کند و قربانی را ملت ایران می‌داند و توجه نهادهای بین‌المللی و سایر کشورها برای شکست حصر اقتصادی کشور، آن‌ها را قهرمان می‌داند. پیام اخلاقی؛ تحریم‌های آمریکا مانعی در مبارزه با بیماری کرونا و کشور را در واردات دارو و تجهیزات پزشکی دچار مشکل کرده؟ بنابراین سیاست خارجی ضمن تقویت همکاری‌های بین‌المللی و استفاده از امکانات مالی و تجهیزاتی آن‌ها، تلاش‌هایی را در جهت بی‌اثر ساختن برخی تحریم‌ها و دیپلماسی فعال در واردات واکسن انجام دهد.

محتوای روایت: راهبرد روایت: راهبرد چشم‌انداز کلی است، زیرا تلاش می‌کند تا همه‌گیری را به حرکت کلی نظام سیاسی کشور در سیاست خارجه فعال پیوند زند.

نظام باورها: روایت بر این باوره که دولت ضمن اتخاذ سیاست ضد تحریمی و دیپلماسی سلامت برای استفاده از امکانات مالی و تجهیزاتی سازمان‌های بین‌المللی در بی‌اثر ساختن برخی تحریم‌هاست و برای تأمین اقلام درمانی و تولید تجهیزات پزشکی و واکسن تلاش می‌کند.

جدول (۷) مضامین روایت خط‌مشی تولید و اقتصاد دانش‌بنیان

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
حوزه دولت الکترونیک	توسعه دولت الکترونیک	۱۰
	خدمات مجازی به مردم	۱۲
	تقویت آموزش مجازی	۱۰
	خدمات نوآورانه جدید	۵
تحقیق و اقتصاد دانش‌بنیان	تحقیق و توسعه	۷
	جبران کسری اقتصاد نفتی	۵
	اشتغال‌زایی	۳

مضمون اصلی	مضمون فرعی	فراوانی
حمایت دولت از دانش بنیان‌ها	گلبول سفید اقتصاد در بحران کرونا	۲
	کاهش هزینه اقلام دارویی تحریم	۸
	کاهش هزینه تجهیزات تحریمی	۹
	حمایت از تأسیس و تقویت این شرکت	۷
	حمایت بازار و دولت از تولیدات دانش بنیان	۵
	حمایت از دانش بنیان داخلی	۹
	حمایت از نقش آفرین در عرصه صادرات	۴
	حمایت از اقلام تحریمی و بار اولی دانش بنیان	۳
	تولید دارویی تحریمی و تجهیز مراکز درمانی	۸
	تولید نرم افزارهای آموزشی	۱۰
تولیدات و تقویت نظام درمان	تولید نرم افزارهای اطلاع رسانی	۱۲
	تولید اقلام دارویی و تجهیزات	۱۵
	تولید واکسن	۴

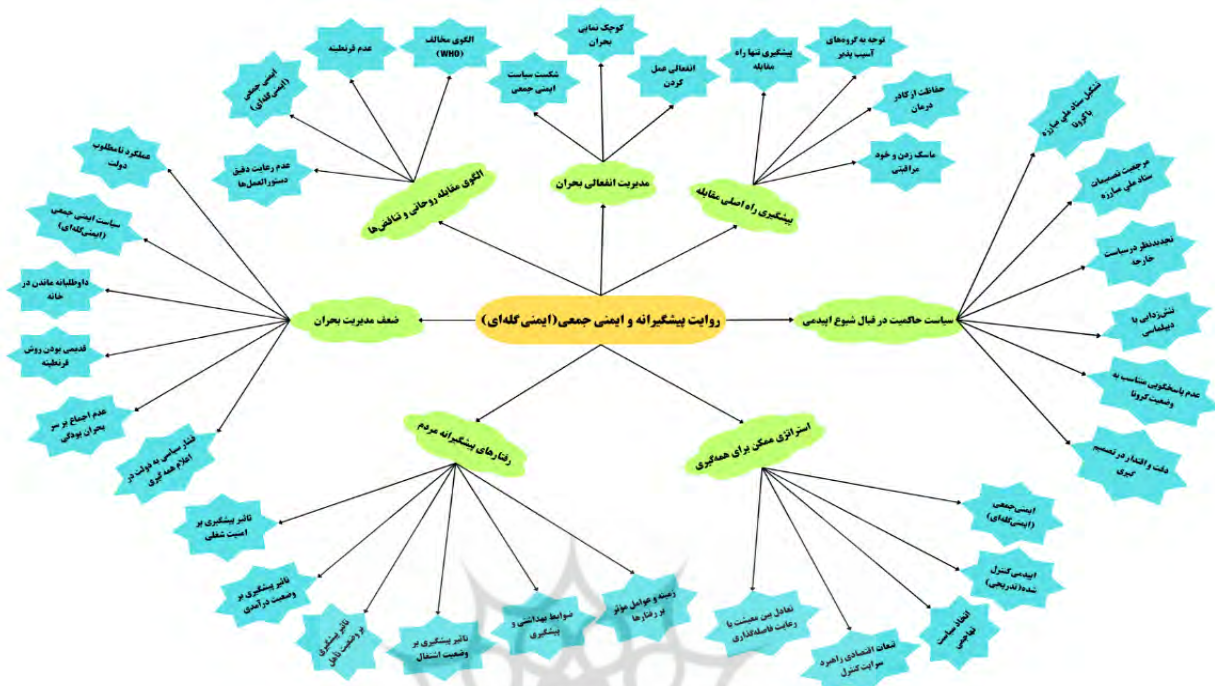
ساختار روایت: شبکه نوآوری و دانشگاهی ایران قادر است با تولید تجهیزات و داروهای مورد نیاز و نیز انجام پژوهش‌ها و آزمایش‌های لازم برای شناسایی دارو و واکسن مبارزه با شیوع همه‌گیری را تسریع بخشد (روند وقایع). روایت در زمینه‌ای تحقق یافت که ایران در تجاری سازی دانش و ایجاد استارت‌آپ‌ها در حوزه‌های فناورانه رشد زیادی را تجربه کرده و تحقق تولید و اقتصاد دانش بنیان مأموریت اساسی دولت ایران در سالیان اخیر خواهد بود. این روایت ویروس کرونا را شخصیت شرور و مردم ایران و کادر درمان را قربانی تصور می‌کند. اما کسب و کارهای نوظهور و فناور را قهرمان می‌داند. پیام اخلاقی؛ کسب و کارهای نوظهور (دانش بنیان) در ایام همه‌گیری کرونا و تحریم دارویی ایران در راستای تولید تجهیزات و اقلام دارویی، حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، نرم افزارهای رایانه‌ای و در حوزه دولت الکترونیک، بالأخص در زمینه تولید واکسن کرونا ایران را جز ده کشور برتر قرار داد.

محتوای روایت: راهبرد فرصت - تهدید است به گونه‌ای که بیش از تأکید بر تهدیدهای ویروس کرونا برای جامعه ایرانی، بر فرصت‌هایی که برای کسب و کارهای نوظهور فراهم آورده است، تأکید دارد. نظام باورها: دولت باورش تقویت شرکت‌های دانش بنیان در راستای تولید تجهیزات و اقلام دارویی و حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و نرم افزارهای رایانه‌ای و همچنین در حوزه دولت الکترونیک است و از تولیدات شرکت‌های دانش بنیان داخلی تأمین کننده نیاز کشور در شرایط کرونا باید حمایت شود.

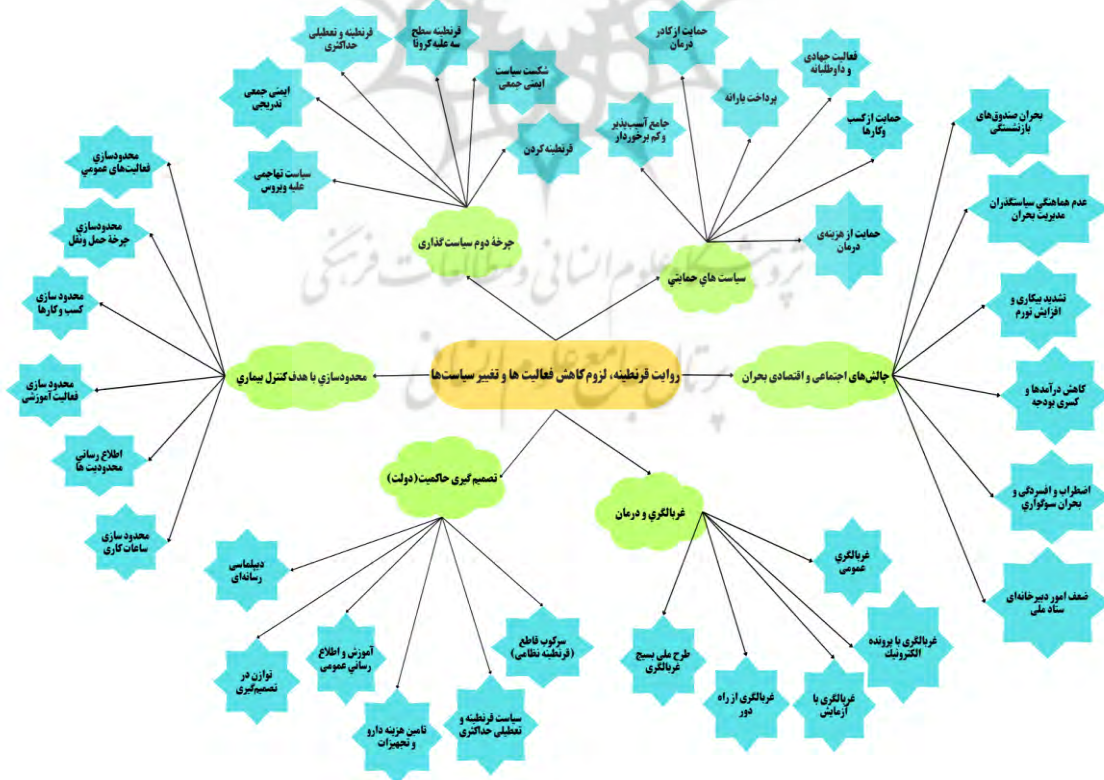
ظهور شبکه مضامین

آتراید استرلینگ، شبکه مضامین نیز روش مناسبی در تحلیل مضمون است که آن را توسعه داده است. آنچه شبکه مضامین عرضه می‌کند نقشه‌ای شبیه تارنما به مثابه اصل سازمان دهنده و روش نمایش است. شبکه مضامین بر اساس روندی مشخص، مضامین اصلی (اصول حاکم بر متن) و فرعی (نکات کلیدی) روایت خط مشی را نظام مند و روابط میان آن‌ها را نشان می‌دهد (Abedi et al, 2011). جهت ایجاد شبکه مضامین از روش سلسه مراتب مضامین (King et al, 2004) استفاده شده است که رنگ زرد روایت خط مشی متمایز و رنگ سبز مضمون اصلی و آبی مضمون فرعی است و برای رسم شبکه مضامین از نرم افزار Canva استفاده شده است.

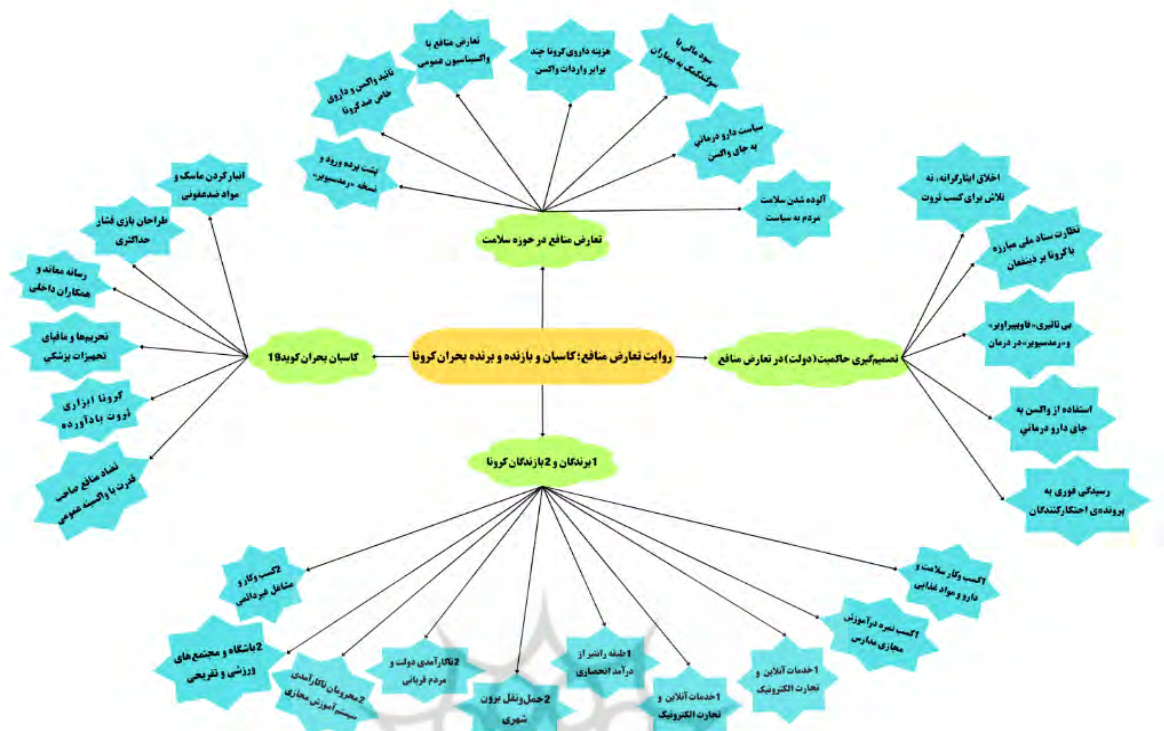
- شبکه مضامین روایت خط‌مشی‌های مرحله مواجهه با بحران کرونا (حین بحران)

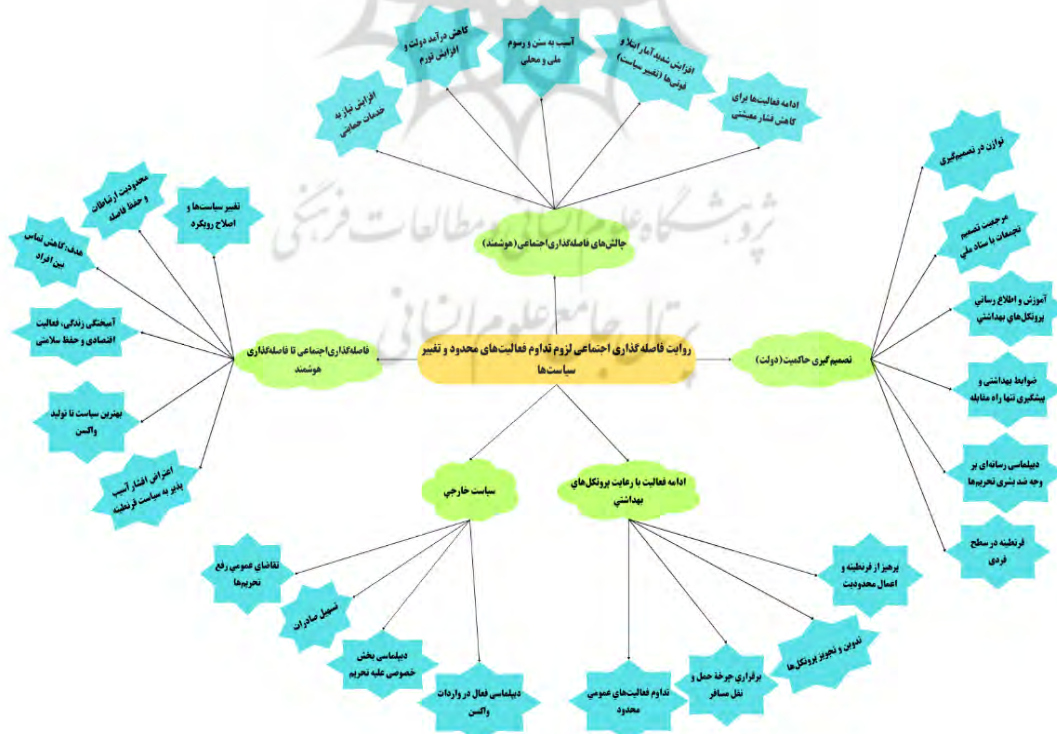
شکل (۱) شبکه مضامین روایت پیشگیرانه و ایمنی جمعی (ایمنی گله‌ای) (نویسنده)

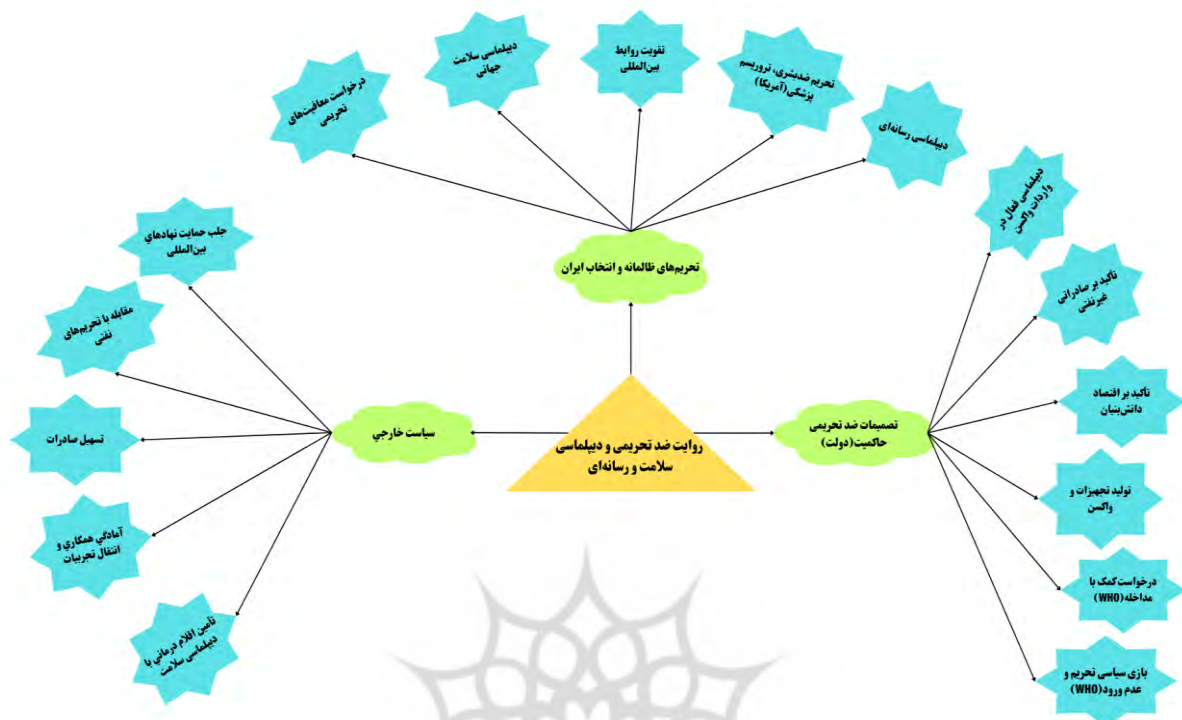
شکل (۲) شبکه مضامین روایت قرنطینه ضرورت کاهش فعالیت‌ها و تغییر خط‌مشی (نویسنده)

شکل (۳) شبکه مضامین روایت فاصله‌گذاری اجتماعی ضرورت تداوم فعالیت‌های محدود و اصلاح خط‌مشی (نویسنده)

شکل (۴) شبکه مضامین روایت تعارض منافع کاسبان، بازنده و برنده بحران کرونا (نویسنده)

شکل (۵) شبکه مضامین روایت ضد تحریمی و دیپلماسی سلامت و رسانه‌ای (نویسنده)

شکل (۶) شبکه مضامین روایت تولید و اقتصاد دانش بنیان (نویسنده)

۵- بحث و نتیجه گیری

شیوع بیماری کووید-۱۹ دنیا را با یک بحران کم سابقه مواجه کرد، ویژگی های منحصر به فرد ویروس کرونا، دولت ها را غافلگیر و از کنترل بحران ناتوان ساخت؟ در نتیجه کم و بیش هیچ یک از دولت ها عملکرد مطلوبی در زمینه مهار بحران نداشتند. شیوع و رشد ناگهانی همه گیری بیماری ناشی از ویروس کرونا در ایران و تأثیرهای عمیق آن بر سلامت و وضعیت اقتصادی شهروندان، دولت را با بحرانی چندساخته مواجه ساخت و آن را ناگزیر کرد تا نهادهای مختلف خط مشی گذار را به میدان دعوت کند. نقش حاکمیت و دولت در کنترل اپیدمی، کاهش هزینه های آن در ابعاد سلامتی، اقتصادی و اجتماعی آن است. چارچوب روایتی خط مشی، قادر است که کاربست های اجرایی برای خط مشی گذار را استخراج کند و خط مشی گذار باتکیه بر این چارچوب می تواند خط مشی های خود را در قالب وفاق برانگیز و باورپذیر به مخاطبان ارائه دهد. این پژوهش کوشیده است با ارائه چارچوبی جدید برای روایت خط مشی، خلأ نظری بین دو حوزه ساختاری و محتوایی روایت های خط مشی را پوشش دهد و روایت های متمایز دولت ایران در مواجهه با ویروس کرونا را با نگاهی یکپارچه بررسی و تحلیل کند. پژوهشگران بر اساس یافته های پژوهش با بررسی خط مشی های برآمده از نظام تصمیم گیری کشور به (۶) روایت متمایز کلی دست یافتند که هر یک از آن ها خط مشی های متفاوتی را صورت بندی کرده که شامل:

۱- روایت خط مشی پیشگیرانه و ایمنی جمعی، تغییر خط مشی؛ دولت ایران با مرجعیت تصمیمات ستاد ملی مبارزه با کرونا و اقدامات پیشگیرانه و ایمنی جمعی کوشید روند رشد همه گیری ناشی از ویروس کرونا را کاهش دهد و در اسفند سال ۱۳۹۸ نماز جمعه و مراکز مذهبی در نقاط آلوده تعطیل شد و ورودی و خروجی شهرها تحت کنترل قرار گرفت. در فروردین ۱۳۹۹ با ایجاد برخوردهای سخت گیرانه تر، دولت ایران با تغییر سیاست ایمنی جمعی، پیشگیری و ماسک زدن و خود مراقبتی را راه اصلی مقابله دانست و محدودیت هایی را برای سفرها وضع کرد، اما نتوانست شیوع کرونا را کنترل کند در نتیجه این روایت برای مدیریت بحران ها مشابه در آینده مناسب نیست و خط مشی گذار باید سیاستی مانند قرنطینه را انتخاب و نیازمند بسیج تمام امکانات در کشور است.

۲- روایت خط مشی قرنطینه، ضرورت کاهش فعالیت ها و تغییر خط مشی؛ دولت ایران با طرح سیاست قرنطینه و تعطیلی حداکثری بسیاری از اصناف را تعطیل و محدودیت هایی را برای سفرها وضع کرد و سیاست هایی مانند افزایش محدودیت در فعالیت های کسب و کار، تعطیلی مراکز عمومی و افزایش کمک های معیشتی را انتخاب و این اقدامات را مبنی کاهش شیوع بیماری و کاهش آمار تلفات انسانی تصور می کند. این روایت، خط مشی گذار را در نقش خدمت رسان و شهروندان را در نقش خدمت گیرنده قرار می دهد و خواهان نقش موثر تر خط مشی گذار و نهادهای دولتی در مبارزه با بحران کرونا است. این روایت برای مدیریت بحران ها مشابه در آینده مناسب است به شرطی که وضعیت اقتصادی کشور خوب و مدیریت مشارکتی باشد.

۳- روایت خط مشی فاصله گذاری اجتماعی ضرورت تداوم فعالیت ها محدود و اصلاح خط مشی؛ این روایت با توجه به شرایط نامناسب اقتصادی کشور و آسیب پذیری آن، ایجاد محدودیت های شدید را ناممکن تصور می کند و دولت درصدد آمیختگی جاری بودن زندگی و فعالیت اقتصادی و حفظ سلامتی با وجود ویروس کرونا بود و لزوم فعالیت اقتصادی توأم با حفظ پروتکل های بهداشتی را ضروری می داند که عمده تاً تبیین کننده تمایل خط مشی گذار به حفظ فعالیت های روزمره است. این روایت، خط مشی گذار را در وضعیت تسهیلگر و شهروندان را در وضعیت پیشران فعالیت کسب و کاری به حساب می آورد و اقدامات خط مشی گذار و نهادهای اجرایی را به تهیه پروتکل های بهداشتی و تعهد به اجرای صحیح آن ها منحصر می داند. در نتیجه تا حدود زیادی به جای دولت تولیدکننده و صاحبان کسب و کار قهرمان می داند زیرا به شرط فرهنگ سازی و رعایت عموم مردم و حمایت خط مشی گذار از کسب و کارهای کوچک در شرایط بحرانی برای مدیریت بحران ها مشابه در آینده بسیار مناسب است.

۴- روایت خط مشی تعارض منافع کاسبان، بازنده و برنده بحران کرونا؛ هیچ کابوسی بدتر از این نیست که سلامت مردم به سیاست آلوده شود. واردات داروهای مشابه تولید داخلی با قیمت ۵ تا ۱۰ برابر مافیای دارو و امضاهای طلایی موضوعی است که

سعید نمکی، وزیر بهداشت دولت دوازدهم از همان ابتدای کار بر آن تأکید کرد. کارشناسان از تعارض منافع و سیاست‌گذاری اقتصادی در ایران می‌گویند و واکسیناسیون سریع و عمومی را در تضاد با منافع برخی گروه‌های صاحب قدرت در کشور می‌داند و کاسبان کرونا همان محترکین اقلام بهداشتی در شرایط حساس هستند، همه این افراد به نوعی در مرگ و آسیب به هموطنان مبتلا به کرونا دخیل هستند. نتایج این روایت برای مدیریت هر بحرانی در هر شرایطی نیاز است؛ لذا مردم خواهان نظارت جدی خطمشگذاران نظارتی و مهم‌تر از آن ستاد مدیریت بحران بر ذینفعان از شرایط بحرانی و رسیدگی فوری به پرونده‌های احتکار کنندگان اقلام بهداشتی و دارویی و هر گونه اختلال در توزیع کالا و خدمات توسط قوه قضاییه در بحران‌های آینده هستند. مانند شرایط ۱۲ روزه جنگ ۱۴۰۴ و بعد از آن در کشور.

۵- روایت خطمشی ضد تحریمی و دیپلماسی سلامت و رسانه‌ای؛ دکتر روحانی تحریم‌ها و جنگ اقتصادی علیه ملت ایران از سوی آمریکا آغاز و همچنان ادامه دارد و در مسیر تهیه و تامین واکسن خارجی مشکلات بسیار جدی وجود دارد و امروز این اقدام ضد بشری جان و سلامت مردم را نشانه گرفته است. این روایت جهت حرکت نظام سیاسی ایران در سیاست خارجی می‌داند که مخالف با تحریم‌های آمریکاست. بنابراین سیاست خارجی ضمن تقویت همکاری‌های بین‌المللی و استفاده از امکانات مالی و تجهیزاتی آن‌ها، تلاش‌هایی را در جهت بی‌اثر ساختن برخی تحریم‌ها و مقابله با آن و دیپلماسی فعال در واردات واکسن انجام می‌دهد. نتایج این روایت برای مدیریت هر بحرانی در هر شرایطی نیاز است زیرا این روایت خطمشی‌گذار را در مرتبه مذاکره‌کننده اخلاقی و شهروندان را در مرتبه افراد ستمکش و رفع تحریم‌ها و پی‌اثر ساختن آن را قهرمان می‌داند و برای سیاستگذاران وزارت خارجه هیچ چیز به اندازه کاهش تنش‌های سیاسی و توسعه روابط بین دولت‌ها در تصمیم‌سازی اهمیت نخواهد داشت.

۶- روایت خطمشی تولید و اقتصاد دانش بنیان؛ از همان ابتدای ورود بیماری کووید-۱۹ به کشور، شرکت‌های دانش‌بنیان و فناوری ایرانی به ستاد ملی مبارزه با کرونا دست یاری داده و با همیاری و اتکا به دانش بومی، امکان گذر از این بحران را فراهم ساختند. این روایت رفع مشکلات اعم از مقابله با همه‌گیری و وضعیت اقتصادی را در گرو توانمندشدن و رشد شبکه فناوری و نوآوری کشور می‌داند که در سالیان اخیر رشد معناداری داشته است. این روایت، مانند روایت (۴) خطمشی‌گذار را در موقعیت تسهیلگر می‌داند اما همه مردم را مخاطب قرار نمی‌دهد. این روایت کسب و کارهای نوظهور و زیست بوم فناوری را مبنی خروج از بحران‌های مشابه در آینده می‌داند و خطمشی‌گذار باید با تمام وجود از توسعه دانش بنیان‌ها و تولیدات آن‌ها حمایت کند. بامطالعه و بررسی تحقیقات انجام‌شده در حوزه تمایز شناسی روایت خطمشی‌ها، مشخص شد که اگر چه تحقیقات در زمینه مدیریت مواجهه با بحران کرونا انجام‌شده است، اما در مورد شناسایی روایت متمایز خطمشی‌های دولت ایران در مرحله مواجهه با بحران کرونا پژوهشی انجام نشده و مطالعه میدانی و تجربی که درک کافی از این موضوع ارائه دهد وجود نداشته است. این پژوهش با تحقیقات (Kuenzler et al, 2025) در پژوهش چارچوب سیاست‌روایی؛ در درک چگونگی تأثیر روایت‌های سیاست بر فرایندهای سیاست عمومی و بیان شخصیت‌های روایت و (Gupta et al, 2021) در نظرسنجی ملی، پویایی حمایت عمومی از انرژی هسته‌ای در هند با بررسی احداث یک کارخانه هسته‌ای، که مؤلفه شخصیت‌ها و راهبرد برنده و بازنده روایت‌ها را مطرح کردند و (Askari et al, 2021) در پژوهش تحلیل مضامین ابعاد سلامت روان متأثر از همه‌گیری ویروس کرونا؛ که مضامین اصلی و فرعی روایت را مشخص نمودند و (Roedyati et al, 2022) در پژوهش واکنش به کووید-۱۹: روایت رئیس‌جمهور روحانی و رئیسی از سیاست در ایران؛ سعی دارند با استفاده از روش تحلیل گفتمان به بررسی محتوای روایت این دو دولت بپردازد و همچنین (Ertas & McKnight, 2020) در پژوهش رویکرد چارچوب سیاست‌روایی: مؤلفه‌های ساختاری؛ زمینه، شخصیت‌ها، طرح داستان و اخلاقیات داستان‌های سیاسی را در این روایت‌ها شناسایی کردند، همخوانی دارد زیرا یافته‌های آن‌ها با نتایج پژوهش مطابقت دارد. این پژوهش با ارائه روشی جدید و معتبر، به ادبیات علمی در حوزه سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی افزوده و به پژوهشگران و تصمیم‌گیرندگان کمک می‌کند تا با اتخاذ تصمیمات مناسب، زمینه مواجهه با بحران حال و آینده را برای دولتمردان و حاکمیت ایران و جهان فراهم کنند. به‌ویژه، می‌تواند به‌عنوان منبع معتبر

برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در حوزه مدیریت بحران‌ها مورد استفاده باشد. این پژوهش با تمایز شناسی روایت خط‌مشی‌های دولت ایران در مرحله مواجهه با بحران کرونا، چگونگی تأثیر آن بر فرایند سیاست‌گذاری را تحلیل کرده و تصمیم‌های دولت در موقعیت بحران همه‌گیری ویروس کرونا را به‌خوبی در چارچوب روایتی خط‌مشی تبیین نموده و مؤلفه‌های روایتی را از آن‌ها استخراج نمودند و برای پژوهشگران بعدی تحلیل قدرتمندتری از روایت‌های خط‌مشی را میسر می‌سازد. در نهایت، با تمرکز بر انسجام روایت، این تحلیل روایی خط‌مشی برای ابتکارات نهادهای دولتی و غیردولتی که به دنبال چارچوب منسجم‌تر برای پیام‌های خود هستند، مفید است. پیشنهادها کاربردی پژوهش به خط‌مشی‌گذاران برای تحلیل روایت‌پردازی آینده: ضرورت تغییر روش حکمرانی، رویکرد سیاستی و اقدامات و ابزارهای سیاستی برای مدیریت بحران حال و آینده با درس‌گیری از تحلیل روایت کرونا و بهره‌گیری از فرصت‌های مواجهه با بحران (راهبرد فرصت - تهدید) و بعد از بحران باید یافته‌های حین بحران و تجربه‌های ناشی از شکست و موفقیت و نقصان و کمال در عملکرد روایت دوران بحران مستندسازی و مورد تحلیل قرار گرفته و از نتایج این یافته‌ها برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری آینده استفاده شود (یادگیری خط‌مشی). محدودیت‌های پژوهش: شامل؛ منابع محدود مورد مطالعه، زمان‌بر بودن جمع‌آوری مستندات و انجام تحلیل داده‌های کیفی، احتمال تحت‌تأثیر بودن تفسیر پژوهشگر در بخش کیفی و عدم بررسی تأثیرهای این روایت‌ها بر افکار عمومی دانست. پژوهشگران در آینده از منابع معتبر و مرتبط با موضوع استفاده و زمان کافی برای تحقیق داشته باشند و می‌توانند وضعیت روایت‌های خط‌مشی رسانه‌ای و آثار هریک از مؤلفه‌ها را بر افکار عمومی را بررسی و در پژوهش‌های آینده مؤلفه‌های ساختاری و محتوایی روایت خط‌مشی‌های دولت در حین فرایند خط‌مشی‌گذاری شناسایی شود و تأثیر آن‌ها بر چرخه فرایند سیاست‌گذاری در ایران و جهان در مواجهه با بحران‌ها و موضوعات همه‌گیری سلامت مردم در تحقیقات بعدی مدنظر قرار دهند و پیش از ابلاغ خط‌مشی عمومی بررسی شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

References

- Abbasi, A. Mohammadi, L. & Mohammadi, K. (2024). Validity and reliability in qualitative research: A systematic review. *Journal of Information Processing and Management*, 40(2). <https://doi.org/10.22034/jipm.2024.717062>. [in Persian].
- Afrashte, S. Alimohammadi, Y. & Sepandi, M. (2022). The role of isolation, quarantine and social distancing in controlling the COVID-19 epidemic. *Military Medicine*, 22(2). <https://doi.org/10.30491/JMM.22.2.210>. [in Persian].
- Askari, M. Choobdari, A. & Borjali, A. (2021). Content analysis of mental health dimensions affected by the coronavirus pandemic: A qualitative study. *Clinical Psychology*, Online First. [in Persian]. <https://doi.org/10.22075/jcp.2020.21008.1928>.
- Azizi, H. (2020). The corona crisis could trigger a change in Iran's foreign policy. <https://www.ips-journal.eu/regions/middle-east-north-africa/the-corona-crisis-could-trigger-a-change-in-irans-foreign-policy-4298/>
- Abedi Jafari, H. Taslimi, M. Faghihi, A. & Sheikhzadeh, M. (2011). Theme and theme network analysis: A simple and efficient method for explaining patterns in qualitative data. *Strategic-Management Thought (Management-Thought)*, 5(2). <https://doi.org/10.30497/smt.2011.163>. [in Persian].
- Crow, D. A. & Lawlor, A. (2016). Media in the Policy Process: Using Framing and Narratives to Understand Policy Influences. *Review of Policy Research*, 33(5), 472–491. <https://doi.org/10.1111/ropr.12187>.
- Dye, T. R. (2013). *Understanding public policy*. Boston: Prentice Hall. Edition: 14, illustrated.
- Ertas, N. & McKnight, A. N. (2020). A Narrative Policy Framework Analysis of Charter School Editorials in Local Media. *Critical Questions in Education* 11:1 Winter 2020. PP:1-20.
- Ebrahimi, S. A. & Ainali, M. (2019). fournissent un cadre pour expliquer la conquête des politiques publiques en utilisant la méthode d'analyse thématique et de modélisation structurelle-interprétation de l'administration publique, 11(3), 403-430. <https://doi.org/10.22059/jipa.2019.277891.2513>. [in Persian].
- Farazi, M. (2021). Functions of bilateral and multilateral diplomacy in combating the spread and management of the coronavirus; Studying the role and performance of the Ministry of Foreign Affairs of the Islamic Republic of Iran: *Quarterly Journal of International Organizations*, Summer 1400, No. 11, pp. 191-223. [In Persian].
- Gupta, K. Ripberger, J. T. Fox, A. S. Jenkins-Smith, H. C. & Silva, C. L. (2021). The future of nuclear energy in India: Evidence from a nationwide survey. *Energy Policy*, 156, 112388. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2021.112388>.
- Gupta, K. Ripberger, J. & Wehde, W. (2016). Advocacy Group Messaging on Social Media: Using the Narrative Policy Framework to Study Twitter Messages about Nuclear Energy Policy in the United States. *Policy Studies Journal*, 46(1), 119–136. <https://doi.org/10.1111/psj.12176>.
- Gray, G. & Jones, M. D. (2016). A qualitative narrative policy framework? Examining the policy narratives of US campaign finance regulatory reform. *Public Policy and Administration*, 31(3), 193–220. <https://doi.org/10.1177/0952076715623356>.
- Humphreys, L. Lewis, N. A. Jr, Sender, K. & Won, A. S. (2021). Integrating Qualitative Methods and Open Science: Five Principles for More Trustworthy Research. *Journal of Communication*. <https://doi.org/10.1093/joc/jqab026>.
- Haji Abbasi, H. (2019). Introducción del Design Thinking en la formulación de políticas: Las políticas de Irán frente al coronavirus. *Política de Ciencia y Tecnología*, 10(2(31)), 75-90. SID. <https://sid.ir/paper/361444/fa>. [in Persian].
- Hasanqalipour, H. Amiri, M. & Pourezat, A. A. (2017). Development of a policy evaluation model to maintain the effectiveness of faculty members in higher education. *Scientific public administration*, 9(3). [in Persian]. <https://doi.org/10.22059/jipa.2018.247098.2140>.

- Jaworsky, B. N. & Qiaoan, R. (2021). The politics of blaming: The narrative battle between China and the US over covid-19. *Journal of Chinese Political Science*, 26, 295–315. doi:10.1007/s11366-020-09690-8.
- Jones, M. D., Smith-Walter, A., McBeth, M. K., & Shanahan, E. A. (2023). The Narrative Policy Framework. In *Theories Of The Policy Process* (pp. 161–195). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003308201-7>.
- Kuenzler, J. Stauffer, B. Schlauffer, C. Song, G. Smith-Walter, A. & Jones, M. D. (2025). A systematic review of the Narrative Policy Framework: a future research agenda. *Policy & Politics*, 53(1), 129–151. <https://doi.org/10.1332/03055736y2024d000000046>.
- Khotami, K. Gesmi, I. Yogia, M. A. Amri, P. & Sasmi, D. T. (2023). Policy Development for handling COVID-19 from the Perspective of a Policy Narrative Framework. *Jurnal Public Policy*, 9(2), 136. <https://doi.org/10.35308/jpp.v9i2.6858>.
- Khoobroo, M.T, Alvani, S. M. Jandaghi, G. R. & Rahmati, M. H. (2020). Dual use defense industry policies typology. *Journal of Public Administration Perspective*, 10(4), 21-148. [in Persian]. <https://doi.org/10.48308/jpap.2019.96624>.
- Karabag, S. F. (2020). An Unprecedented Global Crisis! The Global, Regional, National, Political, Economic and Commercial Impact of the Coronavirus Pandemic. Unpublished. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.10262.98882>.
- King, N. & Horrocks, C. (2010), Interviews in qualitative research, London: Sage Kugihara, N. (1999). Gender and social loafing in japan. *The Journal of Social Psychology*, 139(4), 516-526.
- King, N. (2004). and Ryan, G. W. & Bernard, H. R. (2003). Using Templates in the Thematic Analysis of Text. In *Essential Guide to Qualitative Methods in Organizational Research* (pp. 256–270). SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781446280119.n21>.
- Malandrino, A. (2025). When narratives fail (and why): explaining policy narrative effectiveness in crisis. *Italian Political Science Review/Rivista Italiana Di Scienza Politica*, 1–17. <https://doi.org/10.1017/ipo.2025.12>.
- Mintrom, M. & O'Connor, R. (2020). The importance of policy narrative: effective government responses to Covid-19. *Policy Design and Practice*, 3(3), 205–227. <https://doi.org/10.1080/25741292.2020.1813358>.
- Maliki, M. & zaydon, H. (2020). the role of media in crisis management, *News Science Quarterly*, year eight, No. 32, 10, February, 2020. P:73-90. <https://ensani.ir/fa/article/438403>. [in Persian].
- O'Leary, R. Borland, R. Stockwell, T. & MacDonald, M. (2017). Claims in vapour device (e-cigarette) regulation: a narrative policy framework analysis. *International Journal of Drug Policy*, 44, 31-40. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2017.03.004>.
- Roedyati, J. Boer, R. F. & Azqiya, N.V. (2022). Covid 19 Response: President Rouhani And President Raisi's Policy Narrative In Iran Through The Media. *Journal Research of Social Science, Economics, and Management*, 2(4). <https://doi.org/10.59141/jrssem.v2i04.329>.
- Shanahan, E. A. Jones, M. D. Mcbeth, M. K. & Radaelli, C. M. (2018). The Narrative Policy Framework. In *Theories of the Policy Process* (pp. 173–213). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429494284-6>.
- Vernaceri, A. & Alhaiye, H. (2022). Méthode d'analyse narrative ou de recherche narrative . *Promouvoir la science*, 13 (2). <https://doi.org/10.22034/popsoci.2022.322593.1151>. [in Persian].
- World Bank Group. (2020). Iran Ecomonomic Monitor Mitigation and Adaptation to Sanctions and the Pandemic, Washington: World Bank Group. <https://hdl.handle.net/10986/34045>.